

Folkhälsorapport barn och unga i Skåne 2024

Resultat utifrån könsidentitet, bakgrund,
funktionsnedsättning och intersektionalitet

Introduktion

Under januari-februari 2024 genomförde Region Skåne sin fjärde folkhälsoundersökning bland barn och unga i Skåne. Undersökningen vänder sig till elever i årskurs 6, årskurs 9 och gymnasiet år 2. Resultatet från undersökningen finns redovisad i *Folkhälsorapport Barn och Unga i Skåne 2024* och beskriver hur hälsa, levnadsvanor och livsvillkor ser ut för våra barn och unga idag och hur det har förändrats över tid. I den rapporten redovisar vi resultatet utifrån kön och årskurs.

Nu gör vi en kompletterande rapport där vi belyser hur hälsa, levnadsvanor och livsvillkor ser ut utifrån könsidentitet, bakgrund och funktionsnedsättning, men också utifrån intersektionalitet baserat på funktionsnedsättning, bakgrund och biologiskt kön.

Rapporten är avsedd som ett kunskapsunderlag för kommuner, regionen, civilsamhälle och andra aktörer som arbetar med barn och ungas hälsa, levnadsvanor och livsvillkor. Resultaten kan bland annat användas för att bidra till lägesbilder och nulägesanalyser inom folkhälsoarbete, barnrättsarbete och jämlik hälsa; identifiera grupper där ojämlikheter i hälsa och livsvillkor är särskilt tydliga; utgöra underlag för dialog och samverkan mellan olika verksamheter, såsom skola, socialtjänst, elevhälsa, fritidsverksamhet och civilsamhälle.

Vi tackar Länsstyrelsen Skåne för värdefull dialog och feedback i framtagandet av denna rapport.

Avsändare: Avdelningen för regional utveckling, Enheten för samhällsanalys, Folkhälsoanalys

[Folkhälsoanalys - Utveckling Skåne](#)

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Metod.....	2
Datamaterial och urval.....	2
Könsidentitet.....	2
Bakgrund.....	3
Funktionsnedsättning.....	3
Intersektionalitet	4
Gruppers storlek	4
Hälsa.....	7
Sammanfattning	7
Självskattad hälsa	8
Trivs med livet	10
Nöjd med sig själv	12
Psykosomatiska besvär	14
Mått dåligt i minst två veckor	16
Självskadebeteende.....	18
Levnadsvanor.....	20
Sammanfattning	20
Äter frukost varje dag.....	21
Fysiskt aktiv minst en timme per dag	23
Röker	25
Snusar.....	27
Druckit alkohol senaste året.....	29
Digitalt spelande.....	31
Problematisering av sociala medier	33
Problematisering om pengar	35
Sociala relationer	37
Sammanfattning	37
Lätt att vända sig till vänner/syskon.....	38
Lätt att prata med vuxna man bor med	40

Ensamhet	42
Saknar nära vän	44
Låg tillit	46
Trygghet.....	48
Sammanfattning	48
Utsatt för minst ett brott	49
Allvarligt hotad	51
Slagen med vårdbehov	53
Önskad sexuell handling	55
Skola	57
Sammanfattning	57
Trivs i skolan	58
Lätt att vända sig till personal på skolan.....	60
Stressad av skolarbetet	62
Skolkar	64
Mobbad i skolan eller på nätet	66
Fritid.....	68
Sammanfattning	68
Trivs på fritiden	69
Deltagit förening, organisation, klubb.....	71
Framtidstro.....	73
Diskussion	75

Sammanfattning

Den här rapporten belyser hälsa, levnadsvanor och livsvillkor utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning men också utifrån intersektionalitet baserat på biologiskt kön, bakgrund och funktionsnedsättning. Det sammantagna resultatet visar att majoriteten av barn och unga i Skåne har en bra självskattad hälsa, trivs i skolan och på fritiden, har socialt stöd och ser ljus på framtiden. Samtidigt framträder genomgående och systematiska skillnader, vilket visar att livsvillkoren inte är jämlikt fördelade.

Transpersoner och unga med funktionsnedsättning rapporterar över lag sämre utfall än cispersoner och unga utan funktionsnedsättning. Detta gäller exempelvis psykisk hälsa, levnadsvanor, tillgång till socialt stöd, utsatthet för brott och kränkningar, skoltrivsel, fritidsmöjligheter och framtidstro. Skillnader kopplade till bakgrund är mer varierande.

De intersektionella analyserna utefter kön, bakgrund och funktionsnedsättning visar tydligt att ojämlikheter förstärks när flera sårbarhetsfaktorer sammanfaller, exempelvis för flickor med funktionsnedsättning som generellt uppvisar de mest ogynnsamma resultaten.

Metod

Datamaterial och urval

Underlaget i rapporten är baserat på Region Skånes fjärde folkhälsoundersökning bland barn och unga i Skåne, vilken genomfördes under januari-februari år 2024. Samtliga skolor i Skåne med årskurs 6, årskurs 9 och gymnasiet år 2 blev inbjudna att delta, vilket 562 av de 713 skolor som fanns i skolregistret gjorde. Totalt besvarades enkäten av 31 948 elever vilket motsvarar en svarsfrekvens på 72 procent.

I denna rapport, där vissa redovisningsgrupper är väldigt små, har särskild hänsyn tagits till datakvalitet. Inför resultatsammanställningen exkluderades därför 585 svar som inte uppfyllde fastställda kriterier för tillförlitlighet. Bedömningen baserades på 32 frågor som tillsammans bildade nio kontrollfilter. Svar som uppvisade avvikelser i minst två filter bedömdes ha otillräcklig kvalitet och togs bort före analys. Det slutgiltiga underlaget i denna rapport baseras därav på 31 363 svar från Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024.

Resultaten redovisas som andelar och beskriver mönster och skillnader mellan olika grupper av elever, men inte orsaken till skillnaderna. Eftersom Folkhälsoenkät barn och unga är en totalundersökning (och inte en urvalsundersökning), vilket innebär att samtliga elever i Skåne i de aktuella årskurserna har haft möjlighet att delta, genomförs inga statistiska signifikanstester vid jämförelser mellan grupper.

Könsidentitet

Könsidentitet är baserad på en kombination av två frågor 1) Mitt biologiska kön är... [pojke, flicka] 2) Jag identifierar mig som ... [pojke, flicka, annat].

Cispersoner = de som identifierar sig med sitt biologiska kön, det vill säga har svarat samma sak på båda frågorna: Pojke/Pojke eller Flicka/Flicka. Av samtliga elever kategoriseras 96,7 procent (n= 30 326) som cispersoner.

Binära transpersoner = de som uppgett olika kön på biologiskt och identifierat kön, det vill säga Pojke/Flicka eller Flicka/Pojke. Av samtliga elever kategoriseras 0,5 procent (n=141) som binära transpersoner.

Ickebinära transpersoner = de som har svarat "annat" på identifierat kön, det vill säga Pojke/Annat eller Flicka/Annat. Av samtliga elever kategoriseras 1,4 procent (n=429) som ickebinära transpersoner.

Vi saknar information om könsidentitet för 467 elever (1,5 procent).

Bakgrund

Bakgrund utgår från Statistikmyndigheten SCBs¹ definition och baseras på tre frågor 1) I vilket land är du född? 2) I vilket land är din mamma/annan vårdnadshavare född? 3) I vilket land är din pappa/annan vårdnadshavare född? Alla tre frågorna har svarsalternativen 1) Sverige 2) Norge/Finland/Danmark/Island 3) i annat land i Europa 4) i annat land utanför Europa.

Utländsk bakgrund: Född i Sverige eller annat land och båda föräldrarna är födda utomlands, vilket utgör 30,2 procent (n=9480) av eleverna.

Svensk bakgrund: Född i Sverige och minst en förälder född i Sverige, vilket utgör 68,3 procent (n=21 420) av eleverna.

Vi saknar information om bakgrund för 463 elever (1,5 procent).

Funktionsnedsättning

Funktionsnedsättning utgår från åtta frågor vilka har slagits ihop till ett utfall: med eller utan funktionsnedsättning. Följande frågeställningar ställdes i enkäten med svarsalternativen [ja, nej].

Har du....: 1) hörselnedsättning; 2) synnedsättning som inte kan korrigeras med glasögon eller linser; 3) rörelsenedsättning; 4) lässvårigheter, skrivsvårigheter, dyslexi; 5) ADHD eller ADD; 6) autismspektrumtillstånd (inklusive Aspergers syndrom); 7) långvarig sjukdom (ex.diabetes, allergi, epilepsi)?; 8) intellektuell funktionsnedsättning?

Med funktionsnedsättning: Har uppgett att man har minst en av ovan funktionsnedsättning, vilket motsvarar 26,8 procent (n=8403) av eleverna.

¹ Statistikmyndigheten SCB Ordlista: www.scb.se/dokumentation/ordlista/

Utan funktionsnedsättning: Har inte uppgett att man har någon av funktionsnedsättningarna, vilket motsvarar 70,1 procent (n=21 982) av eleverna.

Vi saknar information om funktionsnedsättning för 978 elever (3,1 procent).

Intersektionalitet

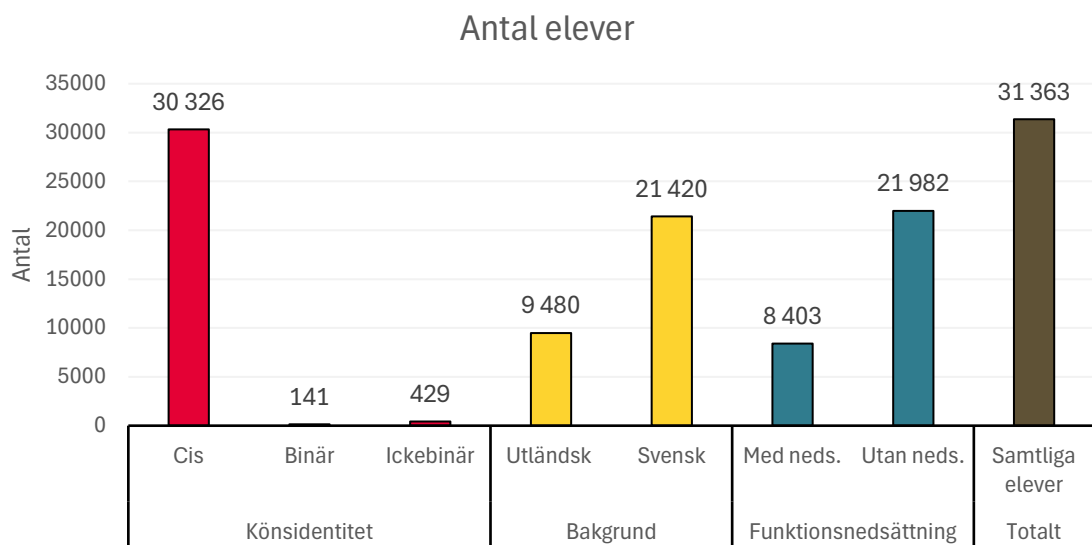
Intersektionalitet avser hur olika former av maktordningar eller sociala kategorier, såsom kön, etnicitet, klass, sexuell läggning och funktionsnedsättning samverkar och tillsammans skapar olika villkor för individer och grupper. I den här rapporten har vi undersökt intersektionalitet baserat på biologiskt kön, bakgrund och funktionsnedsättning. Könsidentitet var inte möjligt att inkludera i denna fråga på grund av de få antalet elever som uppger transidentitet. Eleverna blev indelade i åtta ömsesidigt uteslutande grupper baserade på kombinationer av biologiskt kön (flicka, pojke), bakgrund (utländsk, svensk) och funktionsnedsättning (med, utan), vilket innebär att varje elev endast kan tillhöra en av dessa grupper. Eftersom grupperingen kräver fullständiga svar för samtliga tre frågor blir bortfallet något större än för de enskilda utfallen.

Vi saknar information om intersektionalitet för 1128 elever (3,6 procent).

Gruppernas storlek

Som framgår av Figur 1 finns det betydande skillnader i storlek mellan de olika grupperna, vilket är viktigt att beakta när man tar del av resultaten. Exempelvis omfattar gruppen binära transpersoner 141 individer, medan gruppen cispersoner består av 30 326 individer. I Tabell 1 ser vi att det motsvarar 0,5 respektive 98,2 procenten av alla elever. Skillnaderna i antal och andel är mindre uttalade när det gäller bakgrund (utländsk respektive svensk) samt funktionsnedsättning (med respektive utan) där det råder ett 30/70-procents förhållande.

I figur 2 och tabell 2 redovisas antalet och andelarna utifrån det intersektionella perspektivet. Som framgår utgörs den största gruppen av elever med svensk bakgrund utan funktionsnedsättning medan utländsk bakgrund med funktionsnedsättning utgör den minsta gruppen.

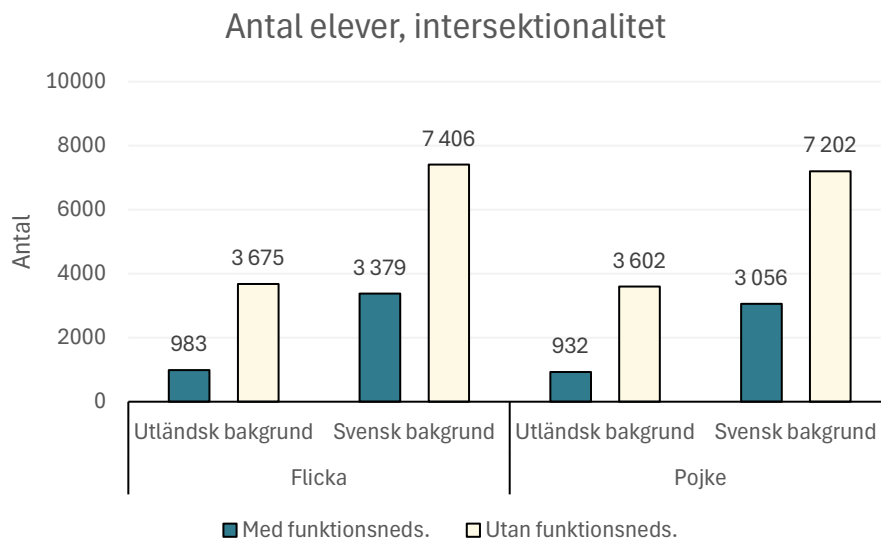

Figur 1: Antal elever som utgör de olika grupperna.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Tabell 1: Antal och andel elever.

Indelningsgrund	Grupp	Antal	Andel (%)
Könsidentitet	Cis	30 326	98,2
	Binär	141	0,5
	Ickebinär	429	1,4
	<i>Totalt</i>	<i>30 869</i>	<i>100</i>
Bakgrund	Utländsk	9 480	30,7
	Svensk	21 420	69,3
	<i>Totalt</i>	<i>30 900</i>	<i>100</i>
Funktionsnedsättning	Med neds.	8 403	27,7
	Utan neds.	21 982	72,3
	<i>Totalt</i>	<i>30 385</i>	<i>100</i>
Totalt	Samtliga elever	31 363	

Figur 2: Antal elever som utgör de olika grupperna.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Tabell 2: Antal och andel elever, intersektionalitet

Kön	Bakgrund	Funktions-nedsättning.	Antal	Andel (%)
Flicka	Utländsk	Med	983	3,3
		Utan	3675	12,2
	Svensk	Med	3379	11,2
		Utan	7406	24,5
Pojke	Utländsk	Med	932	3,1
		Utan	3602	11,9
	Svensk	Med	3056	10,1
		Utan	7202	23,8
Totalt			30 235	100

Hälsa

Sammanfattning

Resultaten i detta kapitel visar att barns och ungas hälsa i Skåne i flera avseenden är god men att det samtidigt finns tydliga och återkommande skillnader mellan olika grupper. En majoritet av barn och unga uppger att de trivs med livet och skattar sin hälsa som bra eller mycket bra. Samtidigt rapporterar en betydande andel psykiska och psykosomatiska besvär, liksom erfarenheter av längre perioder av psykiskt dåligt mående och självskadebeteende.

Genomgående framträder systematiska skillnader kopplade till könsidentitet, bakgrund och funktionsnedsättning. Barn och unga som identifierar sig som transpersoner rapporterar sämre hälsoutfall jämfört med cispersoner för alla de studerade indikatorerna och skillnaderna är påtagliga. Även funktionsnedsättning är tydligt förknippat med sämre skattningar för samtliga utfall. Skillnader kopplade till bakgrund ses också för samtliga mått med bättre skattningar för gruppen med utländsk bakgrund än svensk, även om skillnaderna generellt är mindre.

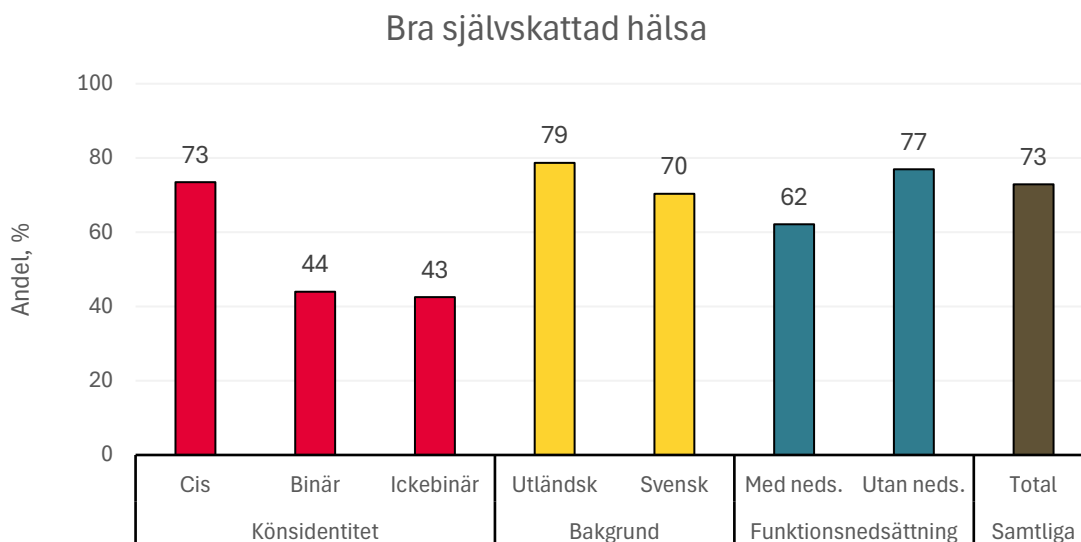
De intersektionella analyserna visar att ojämlikheter i hälsa förstärks när flera sårbarhetsfaktorer sammanfaller, exempelvis bland flickor med funktionsnedsättning. Sammantaget understryker resultaten vikten av att förstå barns och ungas hälsa utifrån flera olika livsvillkor.

Självskattad hälsa

De elever som har svarat ”bra” eller ”mycket bra” på frågan ”Hur mår du rent allmänt?” betraktas här ha bra självskattad hälsa. Andelarna som har en bra självskattad hälsa skiljer sig tydligt mellan olika könsidentiteter. Andelen är högst bland cispersoner, 73 procent. Bland binära transpersoner och ickebinära transpersoner är andelen betydligt lägre där 44 respektive 43 procent uppger en bra självskattad hälsa. Skillnaderna visar tydligt att förutsättningar för självupplevd hälsa varierar mellan grupper med olika könsidentitet.

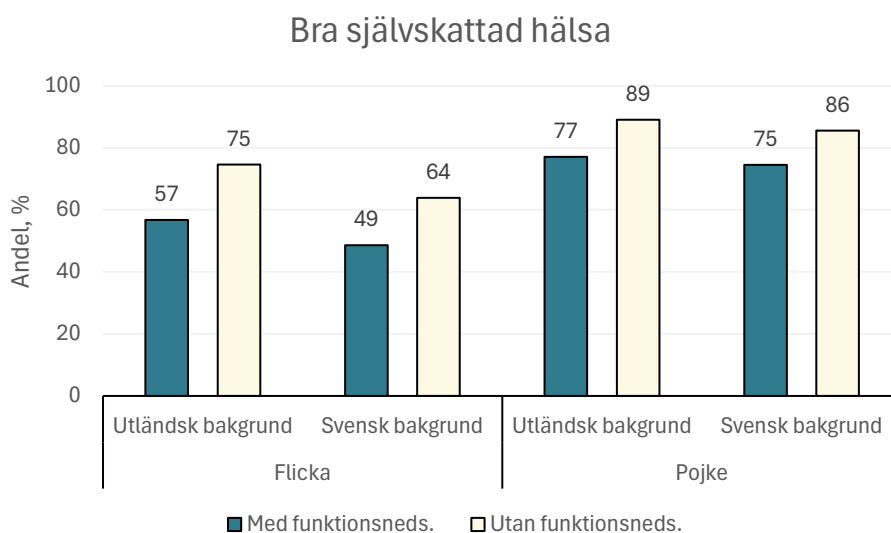
Skillnader framträder även utifrån bakgrund. Bland unga med utländsk bakgrund uppger 79 procent en bra självskattad hälsa, jämfört med 70 procent bland dem med svensk bakgrund. När det gäller funktionsnedsättning är skillnaderna mer uttalade. Bland elever med funktionsnedsättning uppger 62 procent en god hälsa medan motsvarande siffra för de utan funktionsnedsättning är 77 procent.

De intersektionella resultaten visar att dessa faktorer samverkar och varierar stort. Andelen med bra självskattad hälsa är genomgående högre bland dem utan funktionsnedsättning, bland pojkar och bland de med utländsk bakgrund. Bland flickor med svensk bakgrund och funktionsnedsättning uppger knappt hälften en bra självskattad hälsa medan nästan nio av tio pojkar med utländsk bakgrund och utan funktionsnedsättning gör det samma.

Figur 3: Andel med bra självskattad hälsa utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 4. Andel med bra självskattad hälsa utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

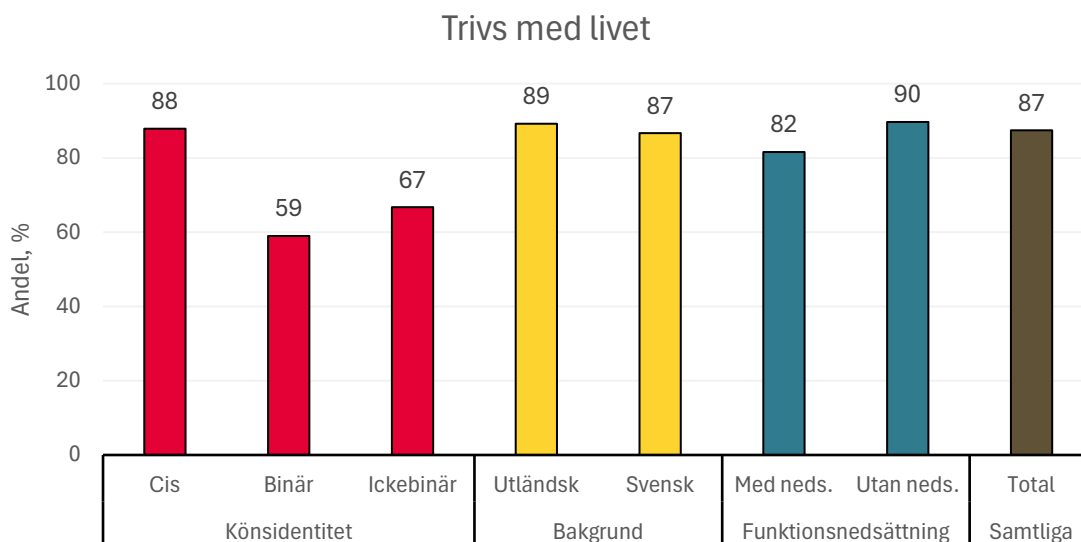
Trivs med livet

Trivs med livet avser de som svarat ”ganska bra” eller ”mycket bra” på frågan ”Hur trivs du i stort sett med livet just nu?”. Sammantaget uppger en hög andel barn och unga i Skåne att de trivs med livet, 87 procent. Bakom denna övergripande nivå framträder dock tydliga skillnader kopplade till könsidentitet, bakgrund och funktionsnedsättning.

Utifrån könsidentitet är andelen som trivs med livet högst bland cispersoner, där 88 procent uppger detta. Bland binära transpersoner är andelen betydligt lägre, 59 procent, medan 67 procent av ickebinära uppger att de trivs med livet. Skillnaderna visar på ojämlika förutsättningar för livstillfredsställelse mellan grupper med olika könsidentitet.

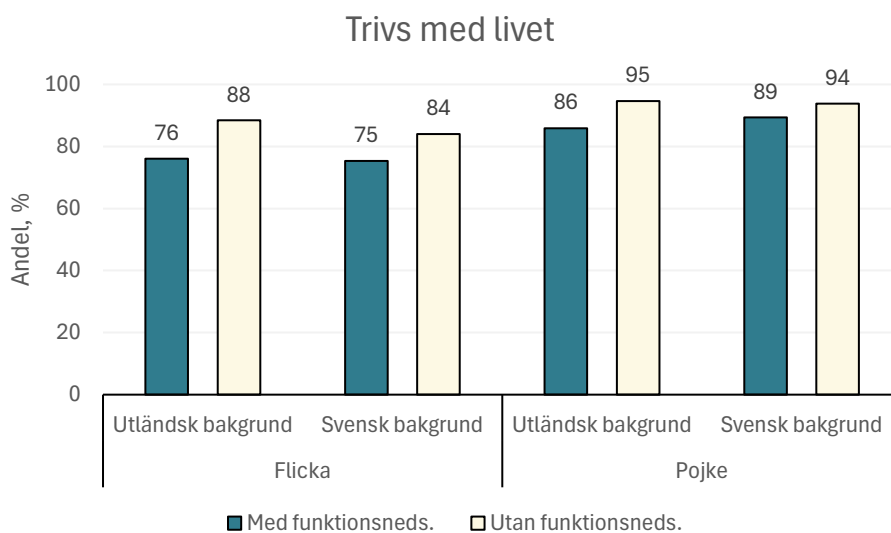
Det är ingen större skillnad utifrån bakgrund. Bland unga med utländsk bakgrund uppger 89 procent att de trivs med livet, jämfört med 87 procent bland dem med svensk bakgrund. När det gäller funktionsnedsättning uppger 82 procent av de med funktionsnedsättning att de trivs med livet, medan motsvarande siffra för de utan funktionsnedsättning är 90 procent.

De intersektionella resultaten visar att dessa faktorer samverkar. Bland flickor med utländsk bakgrund och utan funktionsnedsättning uppger 88 procent att de trivs med livet, jämfört med 76 procent bland dem med funktionsnedsättning. Bland flickor med svensk bakgrund är motsvarande andelar 84 respektive 75 procent. Även bland pojkar är mönstret tydligt: andelen som trivs med livet är genomgående högre bland dem utan funktionsnedsättning, oavsett bakgrund. Sammantaget visar resultaten att även utfall med generellt höga nivåer av trivsel rymmer systematiska skillnader mellan grupper.

Figur 5: Andel som trivs bra med livet utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 6. Andel som trivs med livet utifrån på intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

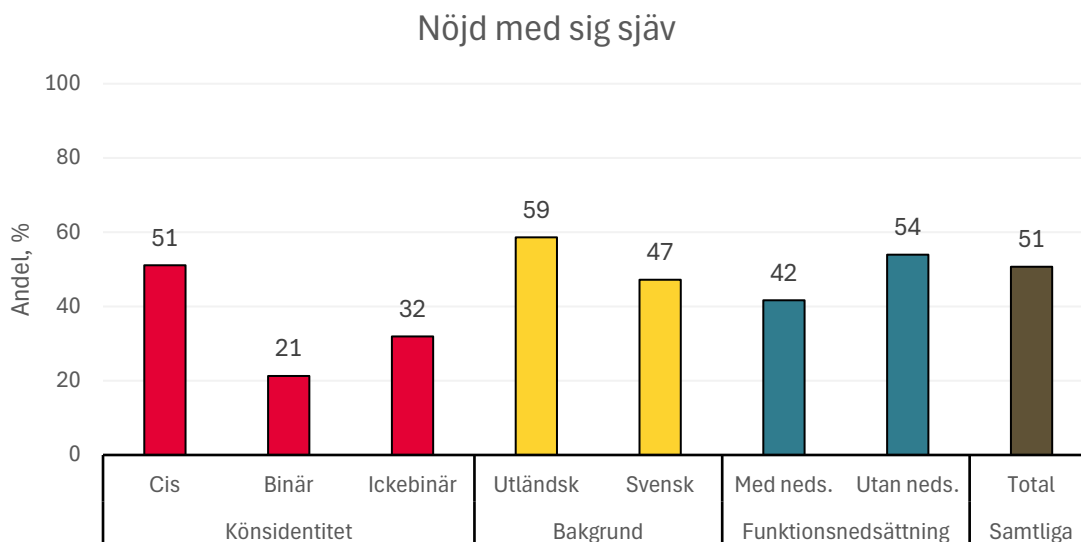
Nöjd med sig själv

På frågan ”Känner du dig nöjd med dig själv?”, med svarsalternativen ”Ja, oftast”, ”Ja, ibland” och ”Nej, nästan aldrig”, framträder tydliga skillnader. Sammantaget uppger drygt hälften av alla elever att de oftast känner sig nöjda med sig själva, men bakom denna totalnivå syns betydande variationer kopplade till könsidentitet, bakgrund och funktionsnedsättning.

Drygt hälften av alla cispersoner uppger att de ofta är nöjda med sig själva. Bland binära transpersoner är andelarna avsevärt lägre, cirka 20 procent och för ickebinära transpersoner ligger andelen på cirka 30 procent. Skillnaderna visar på ojämlika förutsättningar för det egna självupplevda välbefinnande beroende på könsidentitet.

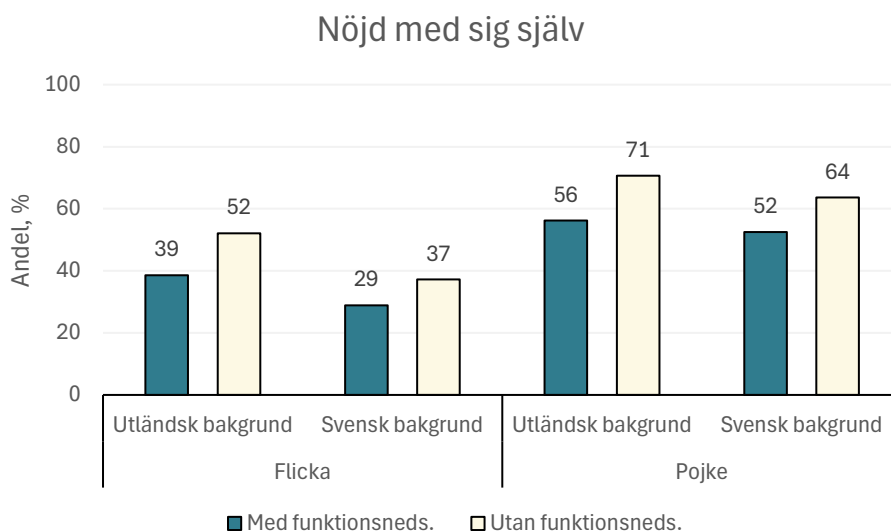
Skillnader framträder även utifrån bakgrund. Det är vanligare att uppge att man ofta är nöjd med sig själv bland de med utländsk bakgrund, vilket närmare tre av fem (59 procent) uppger, jämfört med knappt hälften (47 procent) bland dem med svensk bakgrund. För de med funktionsnedsättning uppger drygt 2 av 5 (42 procent) att de oftast är nöjda med sig själva, medan motsvarande andel bland unga utan funktionsnedsättning ligger på strax över hälften (54 procent).

De intersektionella resultaten visar att dessa faktorer samvarierar och att andelarna varierar mellan 29 och 71 procent. Exempelvis rapporterar pojkar med funktionsnedsättning generellt en högre grad av nöjdhet än flickor, oavsett flickornas funktionsstatus. Det framkommer ytterligare variation beroende på bakgrund. Sammantaget understryker resultaten vikten av att förstå psykiskt välbefinnande i ljuset av flera olika livsfaktorer.

Figur 7: Andel som oftast känner sig nöjda med sig själv utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 8. Andel som ofta känner sig nöjda med sig själv utifrån på intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

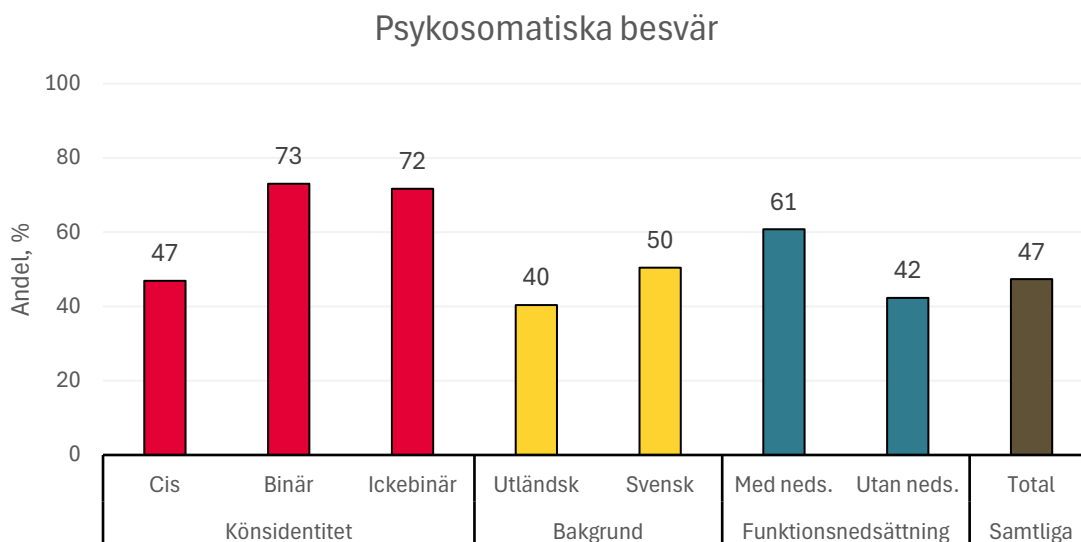
Psykosomatiska besvär

Eleverna fick svara på hur ofta de under de senaste 6 månaderna haft olika somatiska besvär (huvudvärk, ont i magen, ont i ryggen, känt sig yr) och psykiska besvär (känt sig nere, varit irriterad eller på dåligt humör, ängslig/orolig, haft svårt att somna), här benämnda som psykosomatiska besvär. Resultaten avser de som uppgett att de haft minst två sådana besvär mer än en gång i veckan under det senaste halvåret.

Psykosomatiska besvär är vanligt förekommande bland barn och unga i Skåne. Sammantaget uppger knappt hälften av eleverna att de haft psykosomatiska besvär men förekomsten varierar tydligt mellan olika grupper. Utifrån könsidentitet rapporterar cispersoner psykosomatiska besvär i lägre utsträckning (47 procent) än ickebinära och binära transpersoner, där omkring sju av tio (72–73 procent) uppger återkommande besvär.

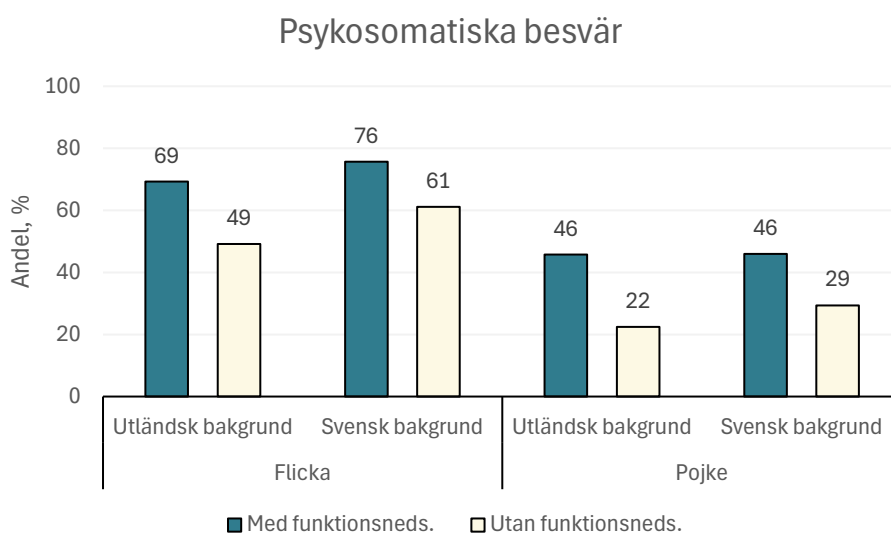
Även bakgrund och funktionsnedsättning har betydelse. Elever med svensk bakgrund rapporterar psykosomatiska besvär i högre utsträckning än elever med utländsk bakgrund (40 respektive 50 procent). Bland elever med funktionsnedsättning uppger drygt sex av tio (61 procent) återkommande psykosomatiska besvär, jämfört med drygt fyra av tio (42 procent) bland elever utan funktionsnedsättning.

De intersektionella resultaten visar att framför allt betydelsen av kön där flickor, oavsett funktionsnedsättning och bakgrund, ligger högre än pojkar, oavsett funktionsnedsättning och bakgrund. Samvariationen med bakgrund och funktionsnedsättning inverkar ytterligare där högsta nivåerna återfinns bland flickor med svensk bakgrund och funktionsnedsättning (76 procent) och lägst nivåer bland pojkar med utländsk bakgrund utan funktionsnedsättning (22 procent), skillnaden är alltså mer än tre gånger så stor mellan dessa grupper.

Figur 9: Andel med psykosomatiska besvär utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 10. Andel med psykosomatiska besvär utifrån på intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

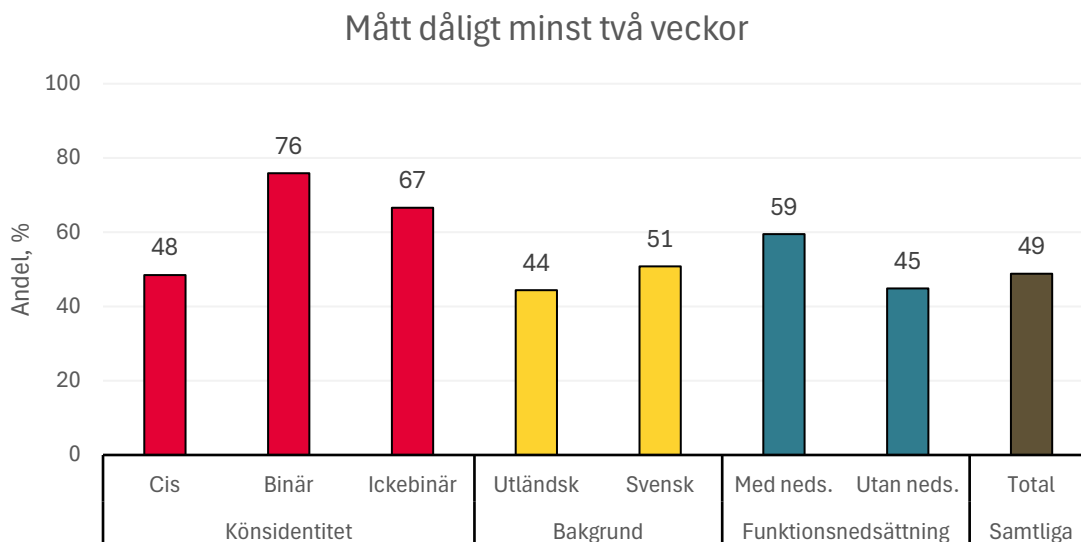
Mått dåligt i minst två veckor

Ett annat sätt att belysa psykisk ohälsa är att undersöka om eleverna under de senaste tolv månaderna haft en sammanhängande period på minst två veckor då de mått psykiskt dåligt (exempelvis stress, nedstämdhet, depression, oro, ensamhet, mobbning, ångest eller självmordstankar). Sammantaget uppger knappt hälften av barn och unga i Skåne att de haft en sådan period.

Skillnader framträder tydligt mellan olika grupper. Utifrån könsidentitet är andelen högre bland transpersoner än bland cispersoner. Knappt hälften (48 procent) av cispersonerna uppger sådana erfarenheter, jämfört med drygt tre fjärdedelar (76 procent) bland de binära transpersonerna och omkring två tredjedelar (67 procent) bland de ickebinära transpersonerna.

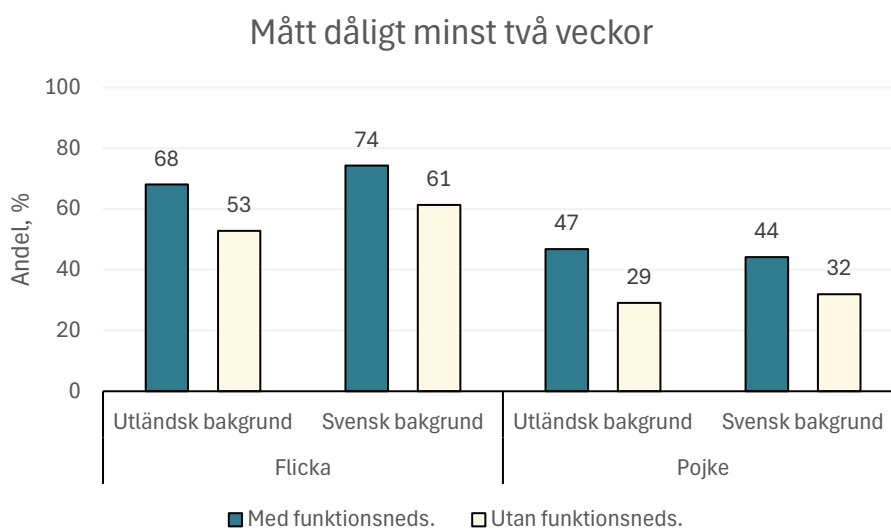
Även bakgrund och funktionsnedsättning har betydelse. Elever med svensk bakgrund rapporterar något högre andelar än elever med utländsk bakgrund (51 respektive 44 procent). Bland elever med funktionsnedsättning uppger omkring tre av fem (59 procent) att de mått dåligt i minst två veckor, jämfört med 45 procent bland elever utan funktionsnedsättning.

Ur ett intersektionellt perspektiv framträder särskilt höga nivåer bland flickor, i synnerhet flickor med funktionsnedsättning, där också de med svensk bakgrund ligger något högre än de med utländsk bakgrund. Pojkar utan funktionsnedsättning rapporterar lägst förekomst.

Figur 11: Andel som mått dåligt minst två veckor utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 12. Andel som mått dåligt minst två veckor utifrån på intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

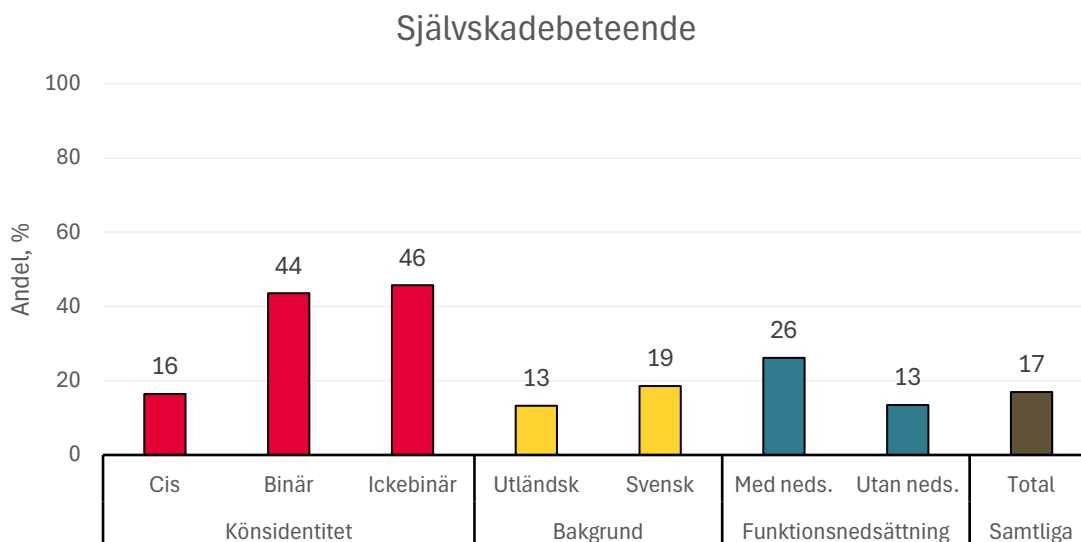
Självskadebeteende

Självskadebeteende innebär att medvetet göra sig själv illa fysiskt. I enkäten avser resultaten de som uppgett att de minst en gång under de senaste tolv månaderna försökt att skära, rispa eller på annat sätt skada sig själv. Sammantaget uppger 17 procent av barn och unga i Skåne självskadebeteende under det senaste året.

För könsidentitet är andelarna lägst för cispersoner (16 procent) medan andelarna är mer än dubbelt så höga bland binära- och ickebinära transpersoner, 44 respektive 46 procent. Det förekommer således stora variationer avseende självskadebeteende mellan grupper med olika könsidentitet.

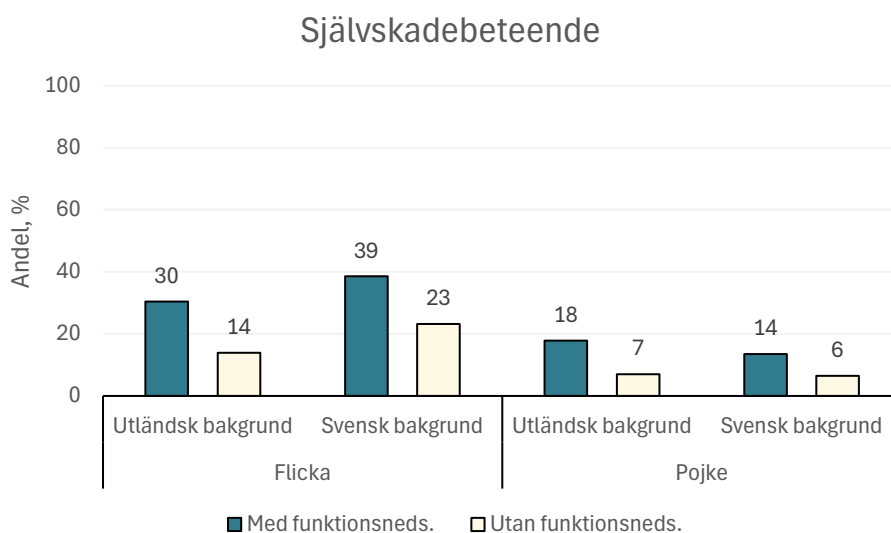
Skillnader framträder även utifrån bakgrund och funktionsnedsättning. Andelen är högre bland unga med svensk bakgrund (19 procent) än bland dem med utländsk bakgrund (13 procent), en skillnad på sex procentenheter. Bland unga med funktionsnedsättning uppger omkring en fjärdedel (26 procent) självskadebeteende, vilket är dubbelt så många i jämförelse med gruppen utan funktionsnedsättning (13 procent).

De intersektionella resultaten visar att självskadebeteende är vanligast bland flickor med funktionsnedsättning, oavsett bakgrund. Även bland pojkar är förekomsten högre bland dem med funktionsnedsättning än bland dem utan. Mönstret mellan flickor och pojkar skiljer sig dock åt gällande betydelsen av bakgrund. Medan det bland flickor är vanligast bland de med svensk bakgrund är det bland pojkar vanligast bland dem med utländsk bakgrund.

Figur 13: Andel med självskadebeteende utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 14. Andel med självskadebeteende utifrån på intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Levnadsvanor

Sammanfattning

Resultaten i kapitlet Levnadsvanor visar att barns och ungas levnadsvanor i Skåne varierar tydligt mellan olika grupper. För flera indikatorer, såsom fysisk aktivitet och frukostvanor, når enbart ungefär hälften rekommenderade nivåer och mellan olika grupper och intersektionalitet syns tydliga variationer. Samtidigt är det vanligt med levnadsvanor som kan ha en negativ inverkan på hälsa och välbefinnande. Även dessa är mer utbredda i vissa grupper än andra.

Genomgående framträder skillnader kopplade till könsidentitet, bakgrund och funktionsnedsättning. Barn och unga som identifierar sig som transpersoner, uppvisar oftare mindre gynnsamma levnadsvanor. Skillnader kopplade till bakgrund varierar mellan olika levnadsvanor, för de med utländsk bakgrund ser lägre andelar med riskbeteenden som snusning och alkoholkonsumtion, medan gruppen med svensk bakgrund ligger bättre till avseende exempelvis frukostvanor och fysisk aktivitet. Vad gäller funktionsnedsättning visar resultaten generellt återkommande högre nivåer av ofördelaktiga levnadsvanor i gruppen med funktionsnedsättning jämfört med utan funktionsnedsättning.

De intersektionella analyserna visar att ojämlikheter i levnadsvanor förstärks när flera faktorer sammanfaller och stora variationer förekommer. Sammantaget understryker resultaten vikten av ett brett och inkluderande folkhälsoarbete som tar hänsyn till hur olika livsvillkor samverkar och påverkar barns och ungas möjligheter till goda levnadsvanor.

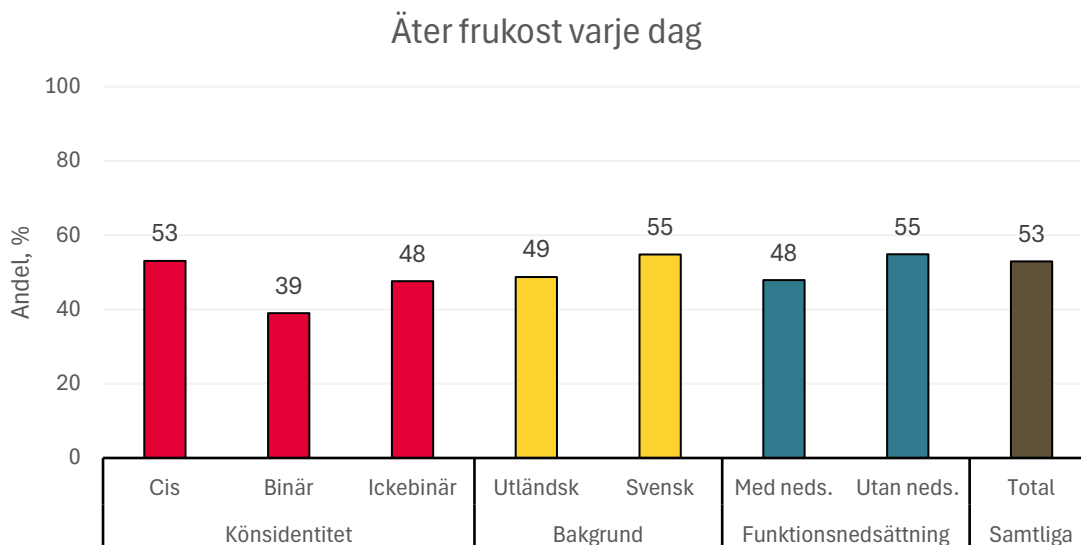
Äter frukost varje dag

Eleverna ombads svara på hur ofta de äter frukost under en vanlig vecka. I resultaten redovisas andelen som uppgett att de äter frukost varje dag, det vill säga sju dagar i veckan. Sammantaget uppger drygt hälften (53 procent) av barn och unga i Skåne att de äter frukost dagligen. Det innebär samtidigt att nästan hälften inte gör det.

Bland cispersoner uppger 53 procent att de äter frukost varje dag. Bland binära transpersoner är andelen betydligt lägre, 39 procent, medan motsvarande andel bland ickebinära transpersoner är 48 procent.

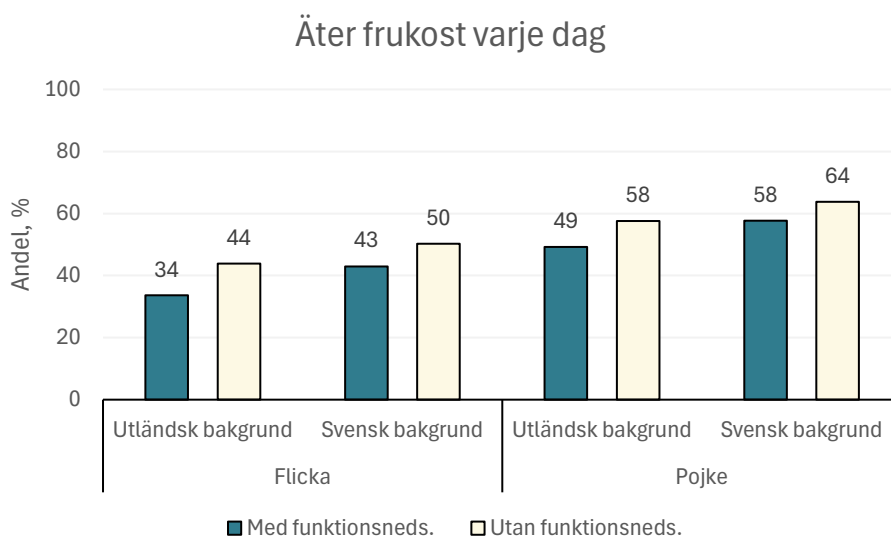
Även bakgrund tycks spela en viss roll. Bland unga med utländsk bakgrund uppger 49 procent att de äter frukost dagligen, motsvarande siffra för de med svensk bakgrund är 55 procent. Liknande andelar ser vi bland de med respektive utan funktionsnedsättning, 48 respektive 55 procent.

De intersektionella resultaten visar en stor spridning vad gäller daglig frukost med en spridning på 30 procentenheter från gruppen med lägst till högst andelar. Lägst ligger flickor med funktionsnedsättning och utländsk bakgrund, 34 procent, och högst ligger pojkar utan funktionsnedsättning och med svensk bakgrund, 64 procent.

Figur 15: Andel som äter frukost varje dag utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 16. Andel som äter frukost varje dag utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

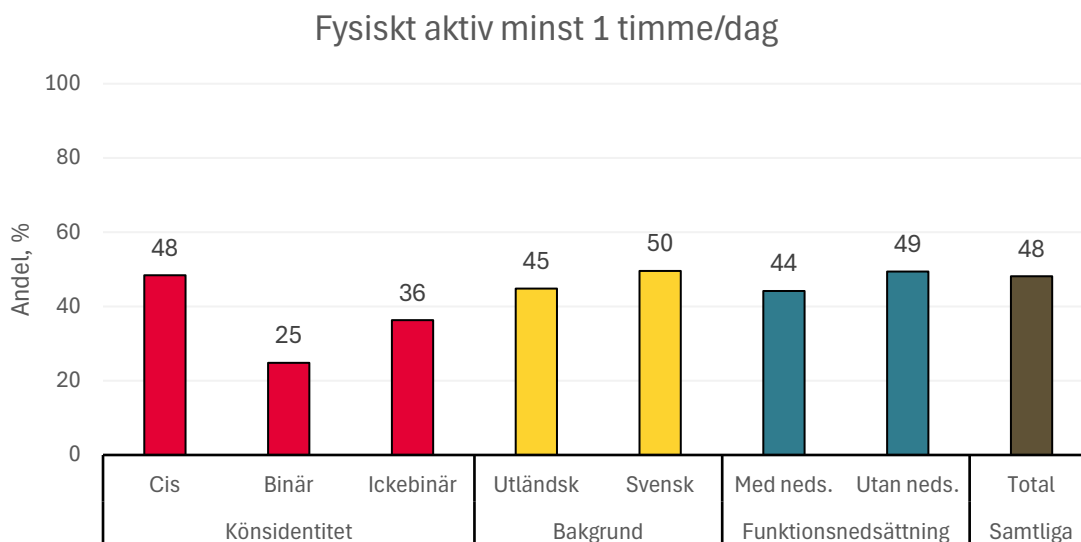
Fysiskt aktiv minst en timme per dag

Eleverna ombads ange hur mycket de rör sig i genomsnitt per dag, exempelvis genom att gå, cykla eller träna. Här redovisas andelen som uppgett att de är fysiskt aktiva minst 60 minuter per dag. Sammantaget uppger knappt hälften (48 procent) av barn och unga i Skåne att de når denna nivå av daglig fysisk aktivitet, vilket innebär att en majoritet rör sig mindre än rekommenderat.

Utifrån könsidentitet framträder tydliga skillnader. Bland cispersoner uppger 48 procent att de är fysiskt aktiva minst 60 minuter per dag. Bland binära transpersoner är andelen betydligt lägre, 25 procent, medan 36 procent av ickebinära transpersoner uppger motsvarande aktivitetsnivå.

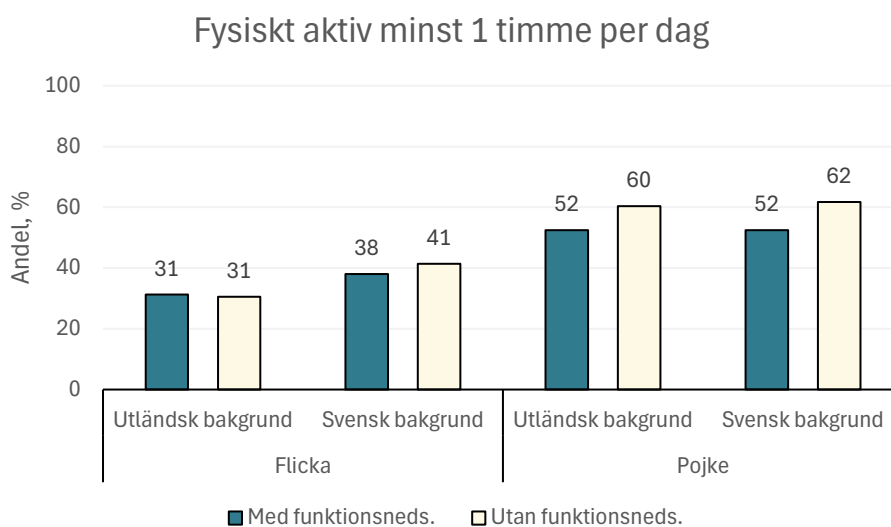
Andelarna för gruppen med utländsk bakgrund ligger på 45 procent, vilket är något lägre jämfört med motsvarande med svensk bakgrund, 50 procent. När det gäller funktionsnedsättning uppger 44 procent bland unga med funktionsnedsättning att de når rekommenderad nivå, medan en lite högre andel, 49 procent av unga utan funktionsnedsättning uppger det samma.

De intersektionella resultaten visar att pojkar generellt oftare når rekommendationen för fysisk aktivitet jämfört med flickor, oavsett bakgrund och funktionsnedsättning. I de flesta grupper framträder även ett mönster som innebär att unga med funktionsnedsättning oftare har lägre aktivitetsnivåer än de utan. För flickor är det dessutom vanligare att de med svensk jämfört med utländsk bakgrund når rekommendationen. Gruppen flickor med utländsk bakgrund (oavsett med eller utan funktionsnedsättning) har således lägst andel som är fysiskt aktiva minst 60 minuter per dag (31 procent), medan pojkar utan funktionsnedsättning och oavsett bakgrund, ligger ungefär dubbelt så högt, på 60–62 procent.

Figur 17: Andel fysiskt aktiva minst 60 minuter per dag utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 18. Andel fysiskt aktiva minst 60 minuter per dag utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

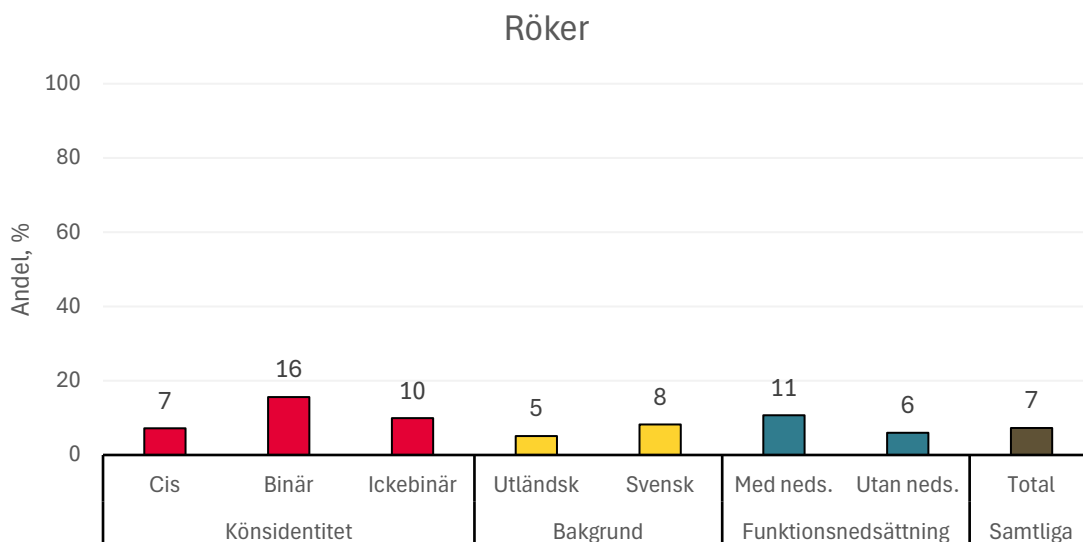
Röker

Eleverna fick svara på om de röker cigaretter. Här definieras rökare som de som uppgett att de röker dagligen eller mer sporadiskt. Sammantaget uppger 7 procent av barn och unga i Skåne att de röker i någon mån. Det innebär att rökning är relativt ovanligt i gruppen som helhet, men bakom denna totalnivå framträder skillnader mellan olika grupper.

Utifrån könsidentitet är rökning vanligare bland transpersoner än bland cispersoner. Bland cispersoner uppger 7 procent att de röker. Motsvarande andel bland binära transpersoner är mer än dubbelt på hög, 16 procent, medan andelen bland ickebinära transpersoner ligger däremellan, 10 procent.

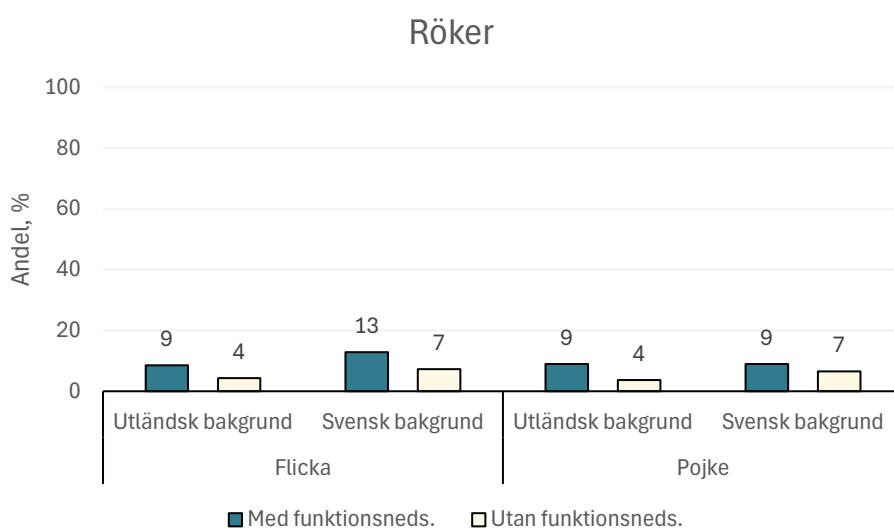
En viss skillnad framträder även utifrån bakgrund. Bland unga med utländsk bakgrund uppger 5 procent att de röker i någon omfattning, medan motsvarande siffra bland de med svensk bakgrund är 8 procent. Även funktionsnedsättning är förknippad med skillnader i rökning. Bland unga med funktionsnedsättning uppger 11 procent att de röker och för unga utan funktionsnedsättning är motsvarande siffra 6 procent.

De intersektionella resultaten visar att rökning är vanligare bland de med funktionsnedsättning jämfört med de utan och i synnerhet bland flickor med funktionsnedsättning i kombination med svensk bakgrund där 13 procent uppger att de röker i någon omfattning.

Figur 19: Andel som röker utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 20. Andel som röker utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

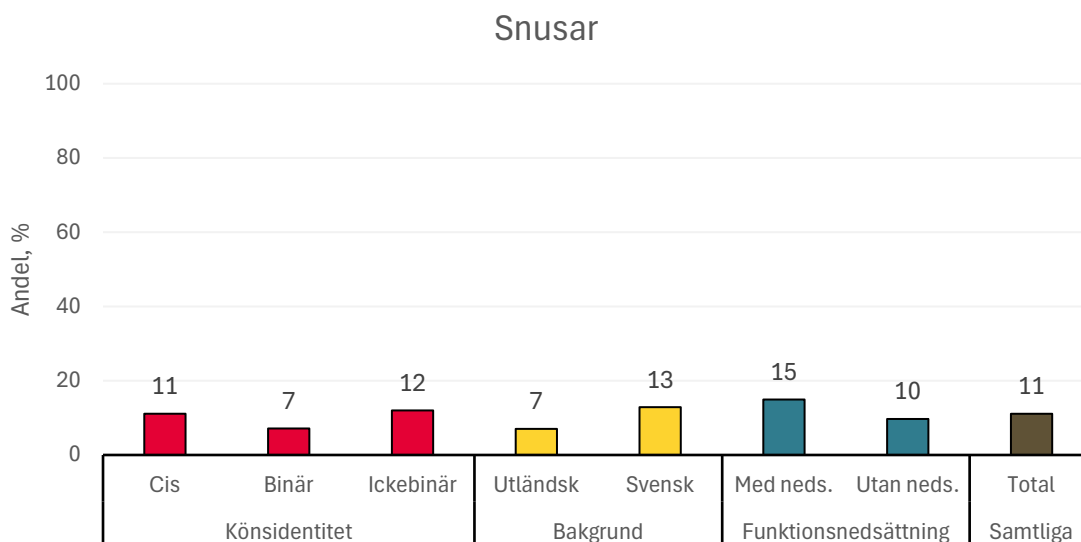
Snusar

Eleverna ombads uppge om de snusar. I resultaten redovisas de som uppgett att de snusar dagligen eller mer sporadiskt. Sammantaget uppger 11 procent av barn och unga i Skåne att de snusar i någon sådan omfattning. Det innebär att snusning är vanligare än rökning, men fortfarande begränsad till en mindre andel av eleverna.

Utifrån könsidentitet framträder vissa skillnader. Bland cispersoner uppger 11 procent att de snusar. Bland binära transpersoner är det färre (7 procent) och ickebinära transpersoner ligger på samma nivå som cispersoner, 12 procent.

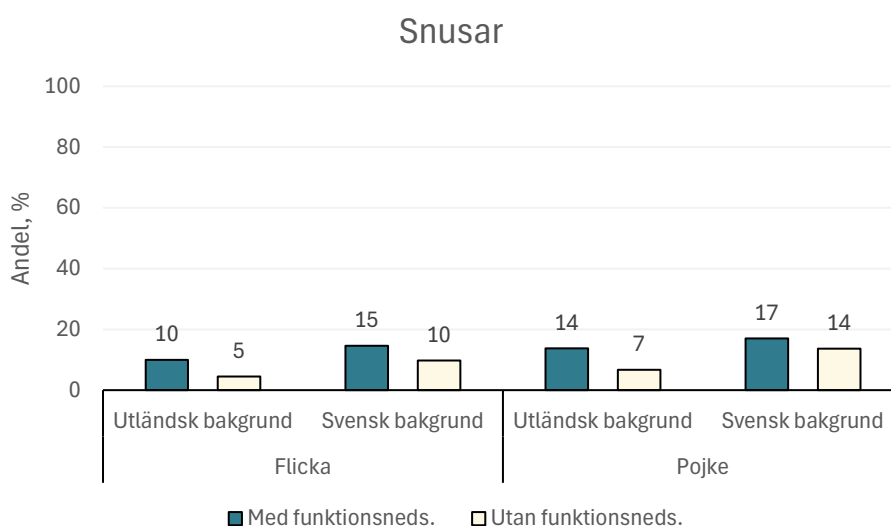
Sett till bakgrund är det en lägre andel med utländsk bakgrund (7 procent) jämfört med svensk bakgrund (13 procent) som uppger att de snusar. Även funktionsnedsättning tycks ha betydelse. Bland unga med funktionsnedsättning uppger 15 procent snusning, medan motsvarande andel bland unga utan funktionsnedsättning är 10 procent.

De intersektionella resultaten visar att snusning är vanligare bland pojkar än bland flickor, oavsett bakgrund. Samtidigt framträder generellt högre nivåer bland unga med funktionsnedsättning än utan, oavsett kön och bakgrund. Högst andelar återfinns hos pojkar med funktionsnedsättning och svensk bakgrund, 17 procent, och lägst bland flickor med utländsk bakgrund utan funktionsnedsättning, på 5 procent.

Figur 21: Andel som snusar utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 22. Andel som snusar utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

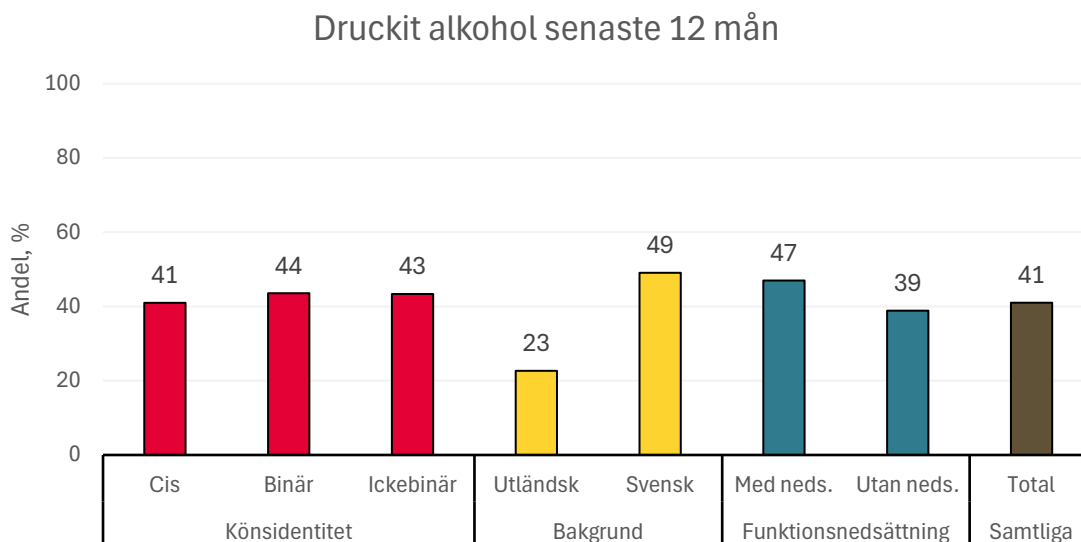
Druckit alkohol senaste året

Eleverna tillfrågades om de någon gång under de senaste 12 månaderna druckit alkohol. Sammantaget uppger 41 procent av barn och unga i Skåne att de gjort detta vid minst ett tillfälle. Det innebär att alkoholkonsumtion är relativt vanligt i gruppen, samtidigt som en majoritet inte uppger någon alkoholkonsumtion alls under perioden.

Utifrån könsidentitet ses inga stora variationer. Bland cispersoner uppger 41 procent att de druckit alkohol. Motsvarande andel bland binära transpersoner är 44 procent och bland ickebinära transpersoner 43 procent.

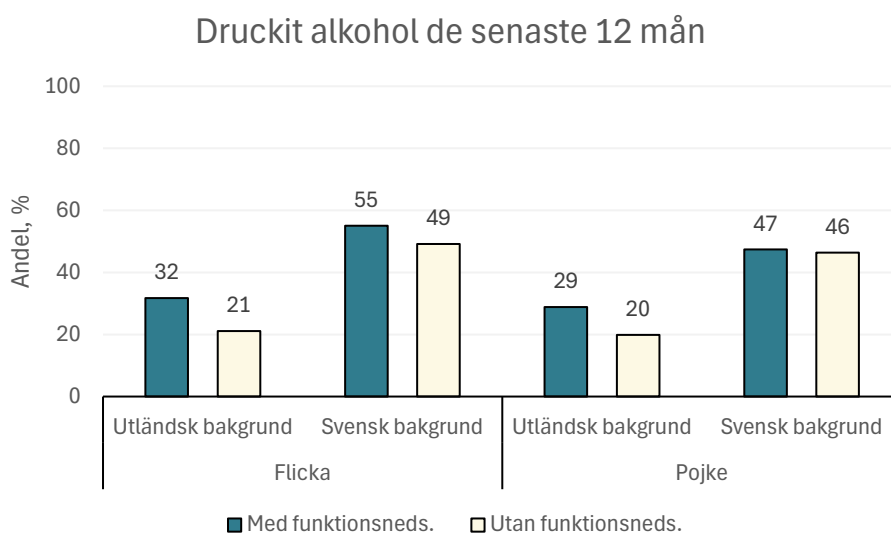
Skillnaderna är tydligare utifrån bakgrund. Bland unga med utländsk bakgrund uppger knappt en av fyra (23 procent) att de druckit alkohol under det senaste året, medan nästan hälften (49 procent) bland de med svenska bakgrund uppger det samma. Även vid jämförelse mellan de med respektive utan funktionsnedsättning ses en variation. Bland unga med funktionsnedsättning uppger 47 procent alkoholkonsumtion det senaste året, medan motsvarande andel bland unga utan funktionsnedsättning är 39 procent.

De intersektionella resultaten förstärker bilden som visas ovan, nämligen att de med funktionsnedsättning och framför allt med svensk bakgrund ligger högre. Det är också generellt sett något mer vanligt att flickor uppger alkoholkonsumtion det senaste året vid en jämförelse med pojkar i motsvarande grupper. Att ha druckit alkohol det senaste året är således mer än dubbelt så vanligt i gruppen flickor med funktionsnedsättning och svensk bakgrund (55 procent), jämfört med gruppen pojkar utan funktionsnedsättning och med utländsk bakgrund (20 procent).

Figur 23: Andel som druckit alkohol de senaste 12 månaderna utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 24. Andel som druckit alkohol de senaste 12 månaderna utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

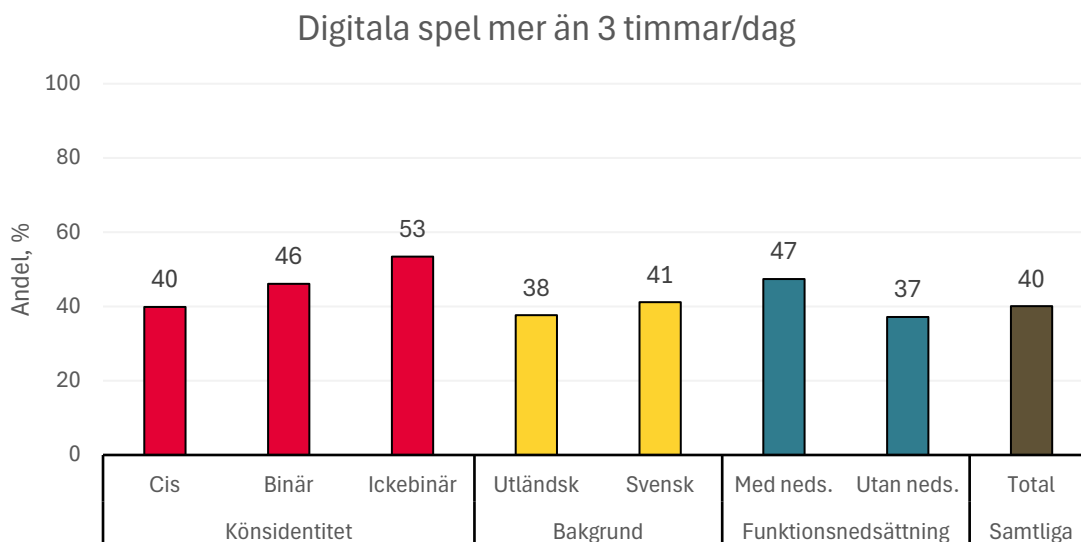
Digitalt spelande

För digitalt spelande redovisas här andelen elever som uppgett att de spelar dator-, mobil-, konsol- eller tv-spel mer än tre timmar per dag. Sammantaget uppger 40 procent av barn och unga i Skåne spelande i den omfattningen. Det innebär således att en betydande andel spenderar flera timmar per dag på digitalt spelande.

Utifrån könsidentitet framträder skillnader. Bland cispersoner uppger 40 procent att de spelar mer än tre timmar per dag. Bland binära transpersoner är det en högre andel som uppger det samma, 46 procent och bland ickebinära transpersoner är siffran ytterligare högre, 53 procent.

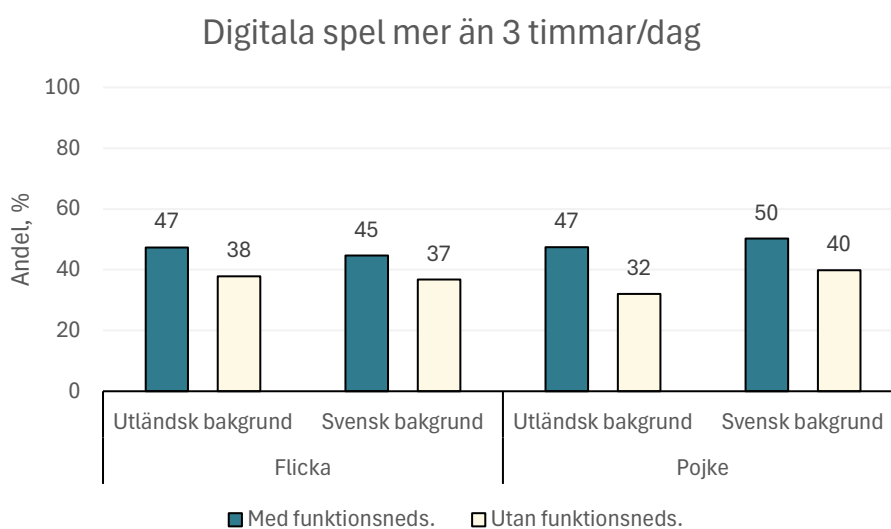
En viss skillnad ses även utifrån bakgrund. Bland unga med utländsk bakgrund uppger 38 procent att de spelar mer än tre timmar per dag, jämfört med den något högre andelen, 41 procent som ses bland unga med svensk bakgrund. Vidare skiljer det tio procentenheter mellan gruppen med jämfört med utan funktionsnedsättning (47 respektive 37 procent).

De intersektionella resultaten visar på variationer mellan olika grupper. Andelarna är generellt högre bland de med, än utan funktionsnedsättning oavsett kön och bakgrund. Störst variation återfinns bland pojkar, med lägst andelar bland de med utländsk bakgrund utan funktionsnedsättning (32 procent) och högst andelar för pojkar med funktionsnedsättning och svensk bakgrund där hälften (50 procent).

Figur 25: Andel som spelar digitala spel mer än 3 timmar per dag utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 26. Andel som spelar digitala spel mer än 3 timmar per dag utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

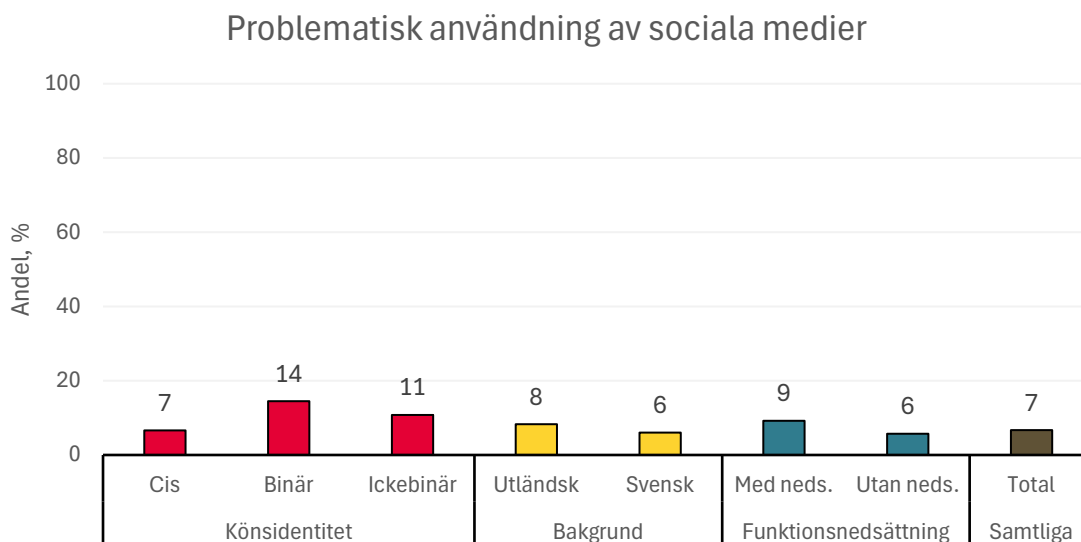
Problematisering av sociala medier

Problematisering av sociala medier mäts med skalan *Social Media disorder scale* (SMD-skalan) där eleverna får svara på nio delfrågor kopplat till social mediaanvändning under det senaste året. Jakande svar på minst sex av nio frågor anses spegla en problematisk användning. Sammantaget uppger 7 procent av barn och unga i Skåne ett sådant användande. Det innebär att den stora majoriteten inte uppvisar tecken på ett problematiskt användande, men att det förekommer, och att det är mer förekommande i vissa grupper.

Bland cispersoner uppger 7 procent problematisk användning av sociala medier, medan andelarna är dubbelt så höga (14 procent) bland binära transpersoner och 11 procent bland ickebinära transpersoner, vilket påvisar skillnader kopplat till könsidentitet.

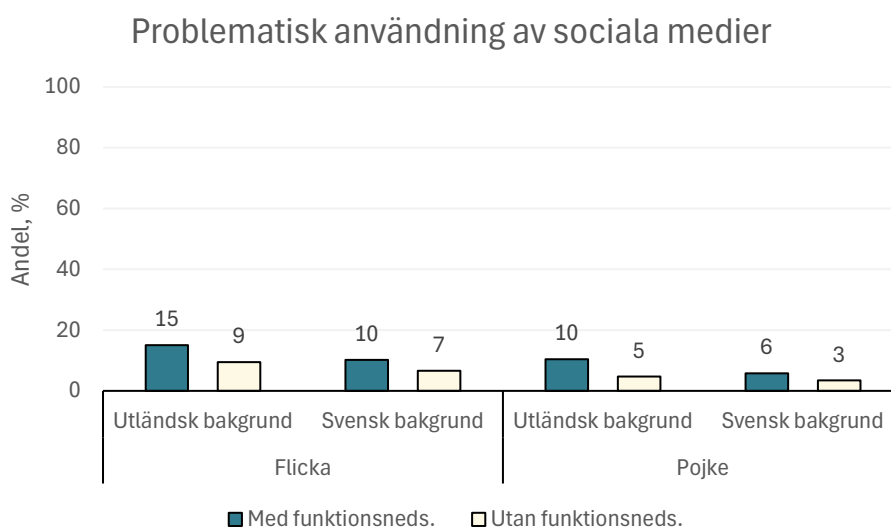
Bland unga med utländsk bakgrund uppger 8 procent problematiskt användande, jämfört med 6 procent bland unga med svensk bakgrund. När det gäller funktionsnedsättning ligger andelarna på motsvarande nivåer, bland de med funktionsnedsättning har 9 procent en problematisk användning och motsvarande siffra bland de utan funktionsnedsättning är 6 procent.

De intersektionella resultaten visar en variation mellan de olika grupperna där andelarna generellt ligger högre bland flickor än pojkar och bland de med jämfört med utan funktionsnedsättning. Det är fem gånger så vanligt ibland flickor med funktionsnedsättning och utländsk bakgrund (15 procent) jämfört med pojkar utan funktionsnedsättningar och svensk bakgrund (3 procent) att ha en problematisk användning av sociala medier.

Figur 27: Andel med problematisk användning av sociala medier utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 28. Andel med problematisk användning av sociala medier utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

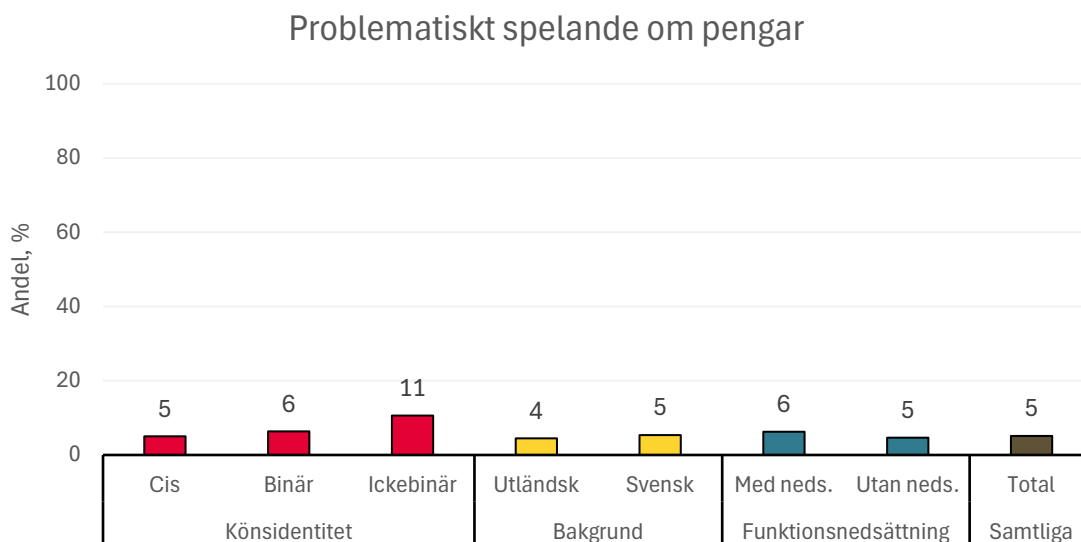
Problematiskt spelande om pengar

Som en indikation på problematiskt spelande om pengar fick de äldre eleverna (årskurs 9 och gymnasiet år 2) svara på frågor om de spelat om pengar (för att vinna riktiga pengar och inte virtuella pengar (låtsaspengar) i ett spel, till exempel att spela poker, blackjack, casino etc) det senaste året. De fick också svara på kompletterande frågor om att ha känt att de måste spela för mer pengar samt ljugit om hur mycket de spelat, för människor som är viktiga för dem. Sammantaget uppger 5 procent av barn och unga i Skåne ett problematiskt spelande enligt detta mått.

Utifrån könsidentitet uppger 5 procent bland cispersoner och 6 procent bland binära transpersoner ett problematiskt spelande, medan icke binära transpersoner rapporterar högre andelar, 11 procent.

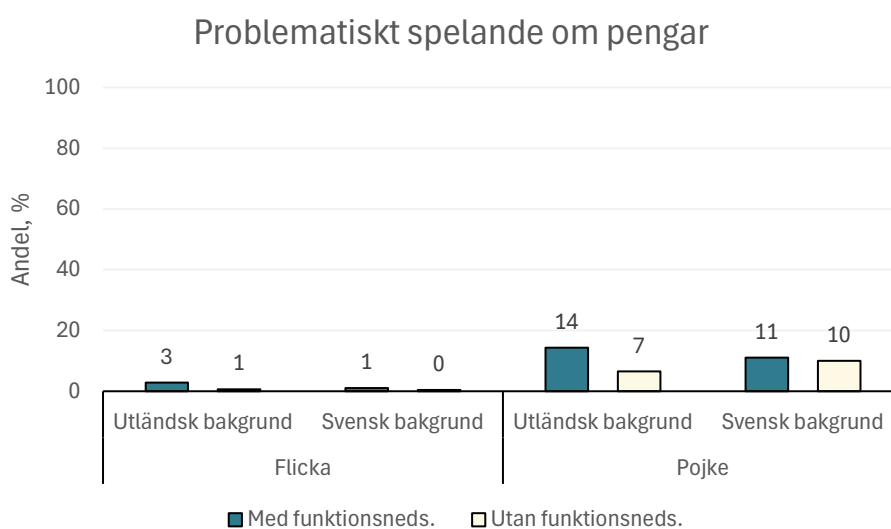
Inga direkta skillnader ses utifrån bakgrund (4 procent i gruppen med utländsk bakgrund och 5 procent i gruppen med svensk bakgrund). Inte heller utifrån funktionsnedsättning framträder några tydliga skillnader, där andelarna uppgår till 6 procent i gruppen med funktionsnedsättningar och 5 procent i gruppen utan.

De intersektionella resultaten visar däremot på variationer när flera olika grupper samvarierar. Generellt uppvisar flickor lägre andelar än pojkar (0–3 procent jämfört med 7–14 procent). Tendenser ses också för högre andelar i grupperna med jämfört med utan funktionsnedsättning. Främst gäller detta för pojkar med utländsk bakgrund, vilka rapporterar högst andelar. Här uppger 14 procent i gruppen med funktionsnedsättning problematiskt spelande om pengar, vilket kan jämföras med motsvarande pojkar utan funktionsnedsättning, på 7 procent.

Figur 29: Andel med problematiskt spelande om pengar utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 30. Andel med problematiskt spelande om pengar utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Sociala relationer

Sammanfattning

Resultaten i kapitlet Sociala relationer visar att en majoritet av barn och unga i Skåne upplever att de har tillgång till socialt stöd, både från vänner, syskon och vuxna i hemmet. Samtidigt framträder tydliga och återkommande skillnader mellan olika grupper.

Genomgående uppger cispersoner i högre utsträckning än transpersoner att de har lätt att vända sig till både vänner/syskon och vuxna de bor med. Samma mönster, med mer gynnsamma resultat för cispersoner, syns vad gäller ensamhet, förtroliga vänskapsrelationer och tillit till andra människor. Att ha en funktionsnedsättning är tydligt förknippad med sämre utfall, där unga med funktionsnedsättning i lägre grad upplever tillgång till stöd och i högre grad rapporterar ensamhet, avsaknad av nära vän samt låg tillit till andra människor. Samma genomgående mönster kan inte ses för bakgrund, där skillnader endast förekommer för ett par av utfallen.

De intersektionella analyserna visar att skillnaderna förstärks när flera livsvillkor sammanfaller, exempelvis bland flickor med funktionsnedsättning. Sammantaget understryker resultaten vikten av att stärka sociala relationer, som en central skyddsfaktor i barns och ungas liv, med särskilt fokus på grupper med sämre förutsättningar.

Lätt att vända sig till vänner/syskon

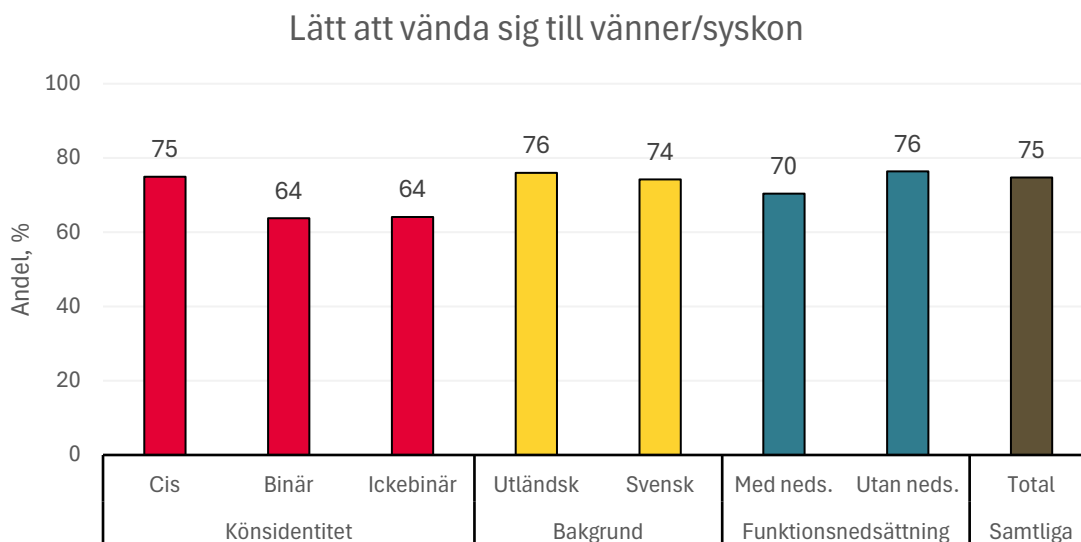
Eleverna fick svara på hur lätt eller svårt de upplever att det är att vända sig till vänner eller syskon vid problem eller om de skulle vilja prata med någon.

Sammantaget uppger tre av fyra barn och unga i Skåne att det är mycket eller ganska lätt att göra det.

Utifrån könsidentitet är andelen som upplever det som lätt att vända sig till vänner eller syskon högst bland cispersoner, där 75 procent uppger detta. Bland både binära transpersoner och ickebinära är andelen lägre, 64 procent i respektive grupp. Resultaten indikerar därmed sämre tillgång till socialt stöd från jämnåriga bland transpersoner jämfört med cispersoner.

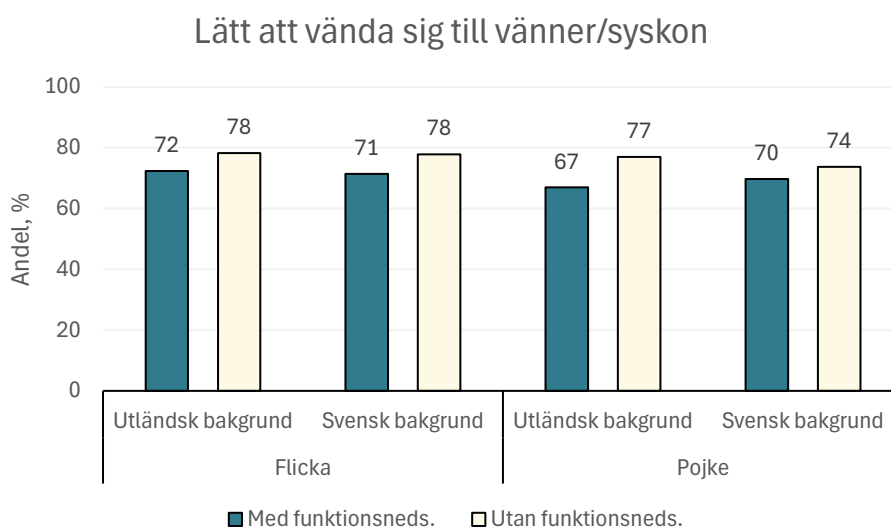
Bland unga med utländsk bakgrund uppger 76 procent att det är lätt att vända sig till vänner eller syskon, medan motsvarande för unga med svensk bakgrund uppgår till 74 procent. Bland unga med funktionsnedsättning är andelen lägre än bland unga utan funktionsnedsättning (70 respektive 76 procent).

De intersektionella resultaten varierar när flera olika livsvillkor samvarierar. Generellt är nivåerna något lägre i grupperna med funktionsnedsättning än utan, oavsett kön och bakgrund. I gruppen pojkar med funktionsnedsättning och utländsk bakgrund är andelarna lägst (67 procent), vilket kan jämföras med flickor utan funktionsnedsättning (oavsett bakgrund) som ligger högst, på 78 procent.

Figur 31: Andel som tycker det är lätt att vända sig till vänner/syskon utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 32. Andel som tycker det är lätt att vända sig till vänner/syskon utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

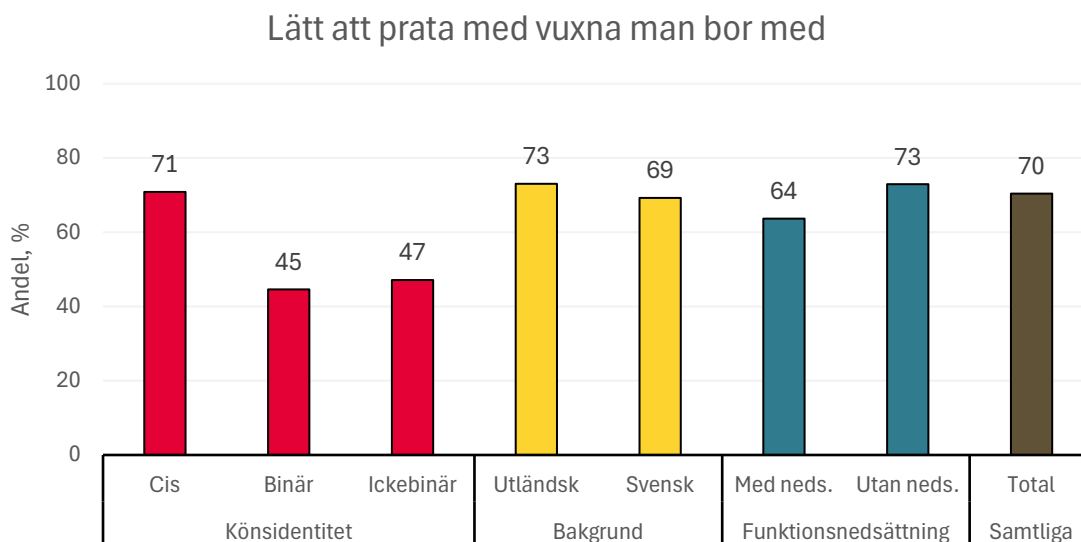
Lätt att prata med vuxna man bor med

Eleverna fick även svara på hur lätt de upplever att det är att prata med föräldrar eller andra vuxna som de bor med, vid problem eller om de vill prata om något. Här redovisas andelen som uppgett att det är mycket eller ganska lätt. Sammantaget uppger sju av tio av barn och unga i Skåne det som lätt att vända sig till vuxna i hemmet.

Utifrån könsidentitet framträder tydliga skillnader. Bland cispersoner uppger 71 procent att det är lätt att prata med vuxna man bor med. Bland binära och icke binära transpersoner är andelen betydligt lägre, 45 respektive 47 procent.

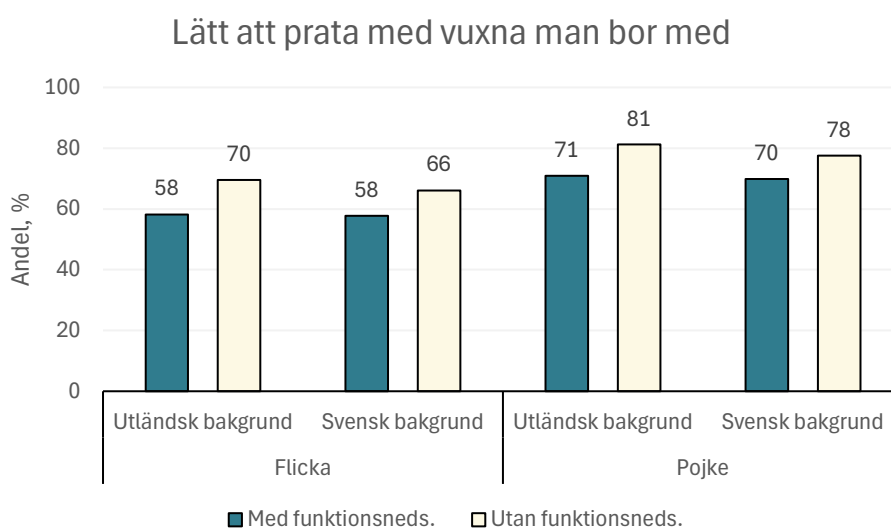
En viss skillnad framträder även utifrån bakgrund. Bland unga med utländsk bakgrund uppger 73 procent att det är lätt att prata med vuxna i hemmet, jämfört med 69 procent bland unga med svensk bakgrund. För de med funktionsnedsättning uppger 64 procent att det är lätt medan motsvarande andel bland unga utan funktionsnedsättning är högre, 73 procent.

De intersektionella resultaten visar att flickor med funktionsnedsättning (oavsett bakgrund) är de som i lägst utsträckning upplever det som lätt att vända sig till vuxna i hemmet, 58 procent. Detta kan jämföras med gruppen som ligger högst, nämligen pojkar utan funktionsnedsättning och med utländsk bakgrund där andelen ligger på 81 procent. Sammantaget visar resultaten att tillgången till vuxenstöd i hemmet varierar mellan grupper och påverkas av flera samverkande livsvillkor.

Figur 33: Andel som tycker det är lätt att vända sig till vuxna män bor med utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 34. Andel som tycker det är lätt att vända sig till vuxna män bor med utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

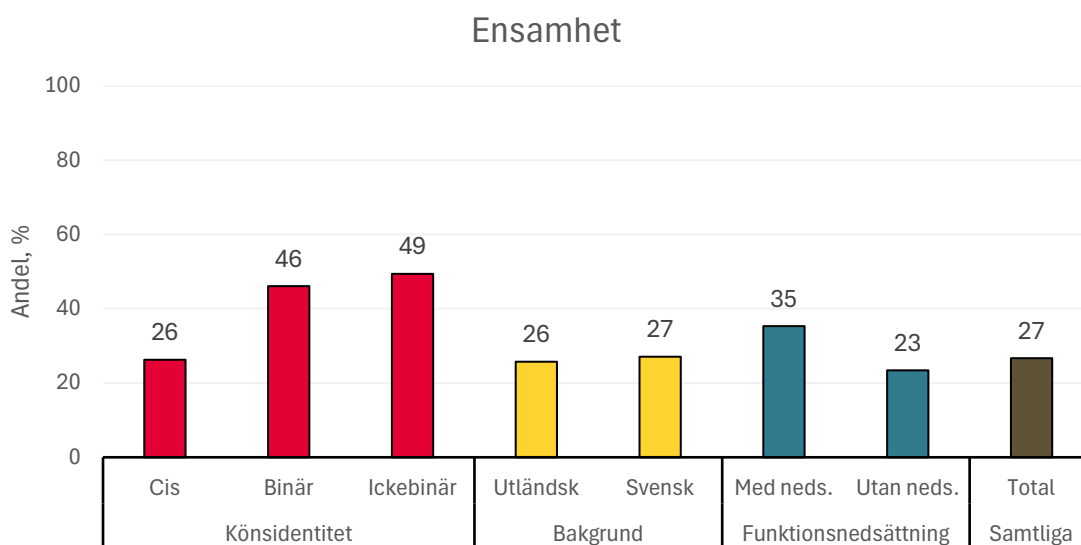
Ensamhet

Eleverna fick svara på frågan om de besvärades av ensamhet och resultaten avser de som uppgett att detta sker minst någon gång per vecka. Sammantaget uppger 27 procent av barn och unga i Skåne återkommande ensamhet. Resultatet visar således att upplevd ensamhet är relativt vanligt förekommande, men också att förekomsten är betydligt högre i vissa grupper.

Medan en av fyra (26 procent) av cispersonerna uppger att de besvärades av ensamhet minst någon gång per vecka, så uppger närapå hälften av binära och icke binära transpersoner detsamma (46 procent respektive 49 procent). Skillnaderna visar att det är betydande skillnader i upplevd ensamhet mellan grupper med olika könsidentitet.

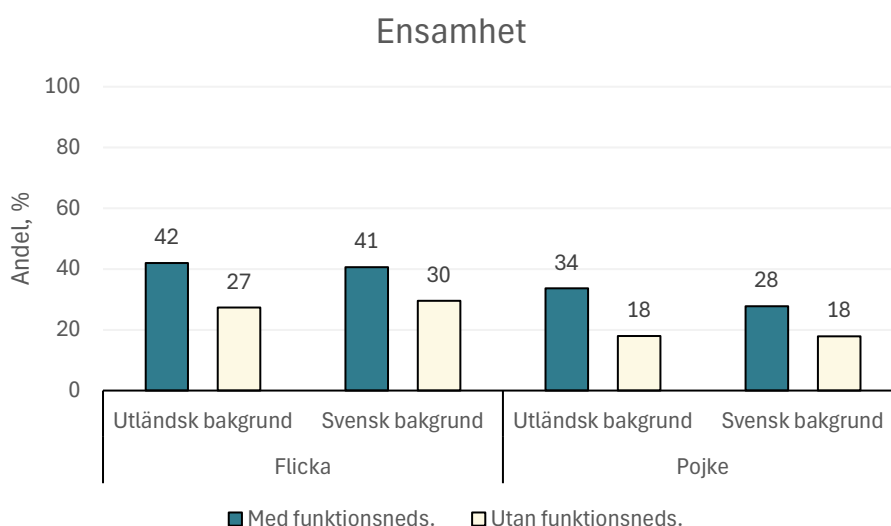
Sett till bakgrund ses inga skillnader kopplat till ensamhet, som bland de med utländsk bakgrund uppgår till 26 procent och bland de med svensk bakgrund till 27 procent. Vad gäller funktionsnedsättning är skillnaden dock framträdande: 35 procent av unga med funktionsnedsättning uppger återkommande ensamhet, jämfört med 23 procent bland unga utan funktionsnedsättning.

De intersektionella resultaten visar att andelen som upplever återkommande ensamhet är högre i alla grupper med funktionsnedsättning vid en jämförelse med motsvarande grupper utan funktionsnedsättning. Särskilt höga andelar ses dock bland flickor med funktionsnedsättning (oavsett bakgrund) där andelarna uppgår till drygt två av fem (41–42 procent), vilket kan jämföras med pojkar utan funktionsnedsättning (oavsett bakgrund) där andelen uppgår till 18 procent. Sammantaget pekar resultaten på att förekomsten av ensamhet är nära kopplad till samverkande livsvillkor.

Figur 35: Andel som besvärar sig av ensamhet minst någon gång i veckan utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 36. Andel som besvärar sig av ensamhet minst någon gång i veckan utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

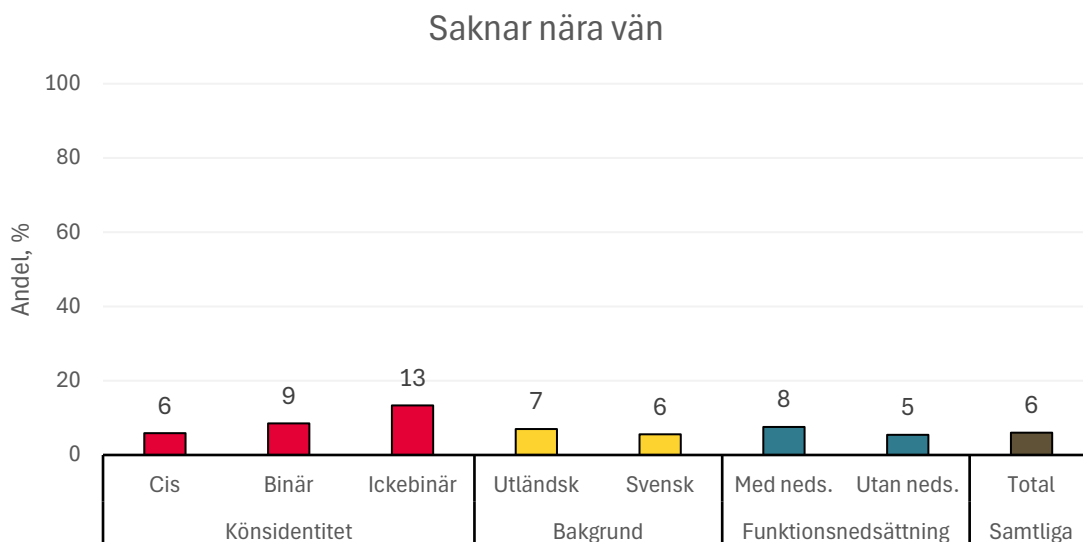
Saknar nära vän

Eleverna ombads svara på frågan om de har någon riktigt nära vän som de kan prata förtroligt med. I resultaten redovisas andelen som uppgett att de inte har någon nära vän, vilket 6 procent av barn och unga i Skåne rapporterar att de inte har.

Bland cispersoner uppgav att de saknar en nära vän, medan andelarna är högre för binära transpersoner, 9 procent och ännu högre för ickebinära transpersoner, 13 procent. Skillnaderna visar att brist på nära vänskapsrelationer är vanligare bland unga transpersoner och i synnerhet ickebinära jämfört med cispersoner.

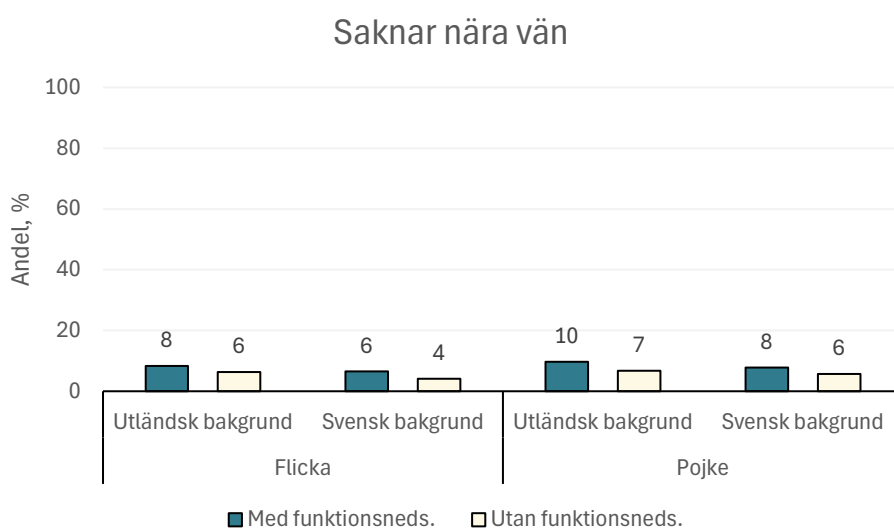
Avsaknad av nära vänskapsrelationer skiljer sig inte direkt mellan gruppen med utländsk- respektive svenska bakgrund, vilka uppgår till 7 respektive 6 procent. När det gäller funktionsnedsättning uppgår 8 procent av de med funktionsnedsättning att de saknar en nära vän, jämfört med 5 procent bland de utan.

De intersektionella resultaten visar att grupperna med funktionsnedsättning i något högre grad än motsvarande grupper utan funktionsnedsättning har en högre andel som uppger att de saknar en nära vän att prata förtroligt med. Högst andelar ses för pojkar med funktionsnedsättning och utländsk bakgrund där en av tio (10 procent) uppger avsaknad av nära vän, vilket kan jämföras med flickor utan funktionsnedsättning och med svensk bakgrund där andelen ligger på 4 procent. Sammantaget visar resultaten att även om den stora majoriteten har nära vänskapsrelationer, finns det skillnader i social närhet mellan grupper.

Figur 37: Andel som inte har någon nära vän utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 38. Andel som inte har någon nära vän utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

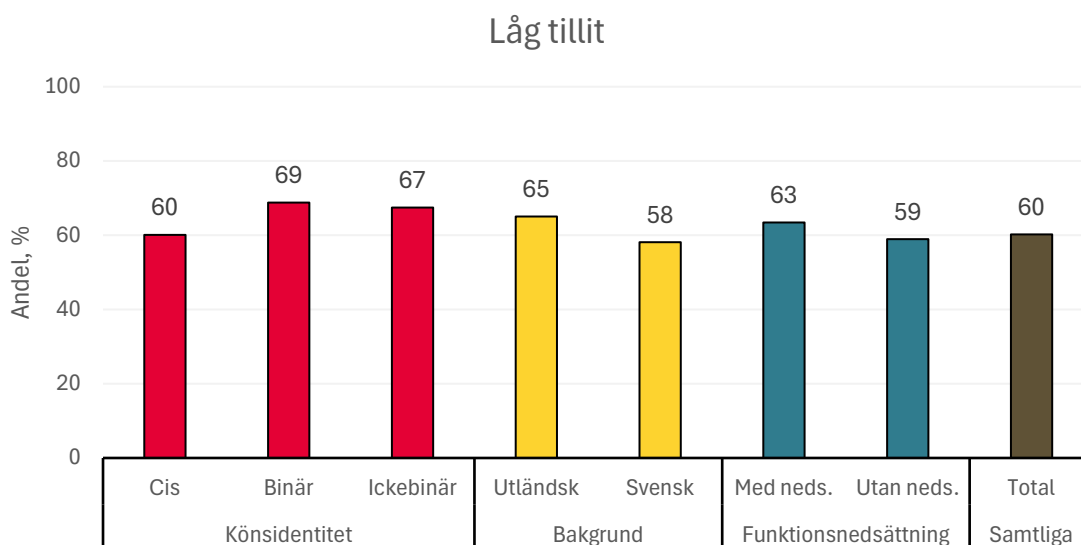
Låg tillit

Eleverna fick ta ställning till påståendet ”Man kan lita på de flesta människor”. De som svarat att de inte håller med eller inte alls håller med redovisas här som att de har låg tillit till andra människor. Sammantaget uppger fler än hälften, 60 procent av barn och unga i Skåne låg tillit.

Bland cispersoner uppger 60 procent låg tillit, medan motsvarande andel bland binära transpersoner är 69 procent och bland ickebinära transpersoner 67 procent. Skillnaderna indikerar att tillit till andra människor varierar mellan unga med olika könsidentitet.

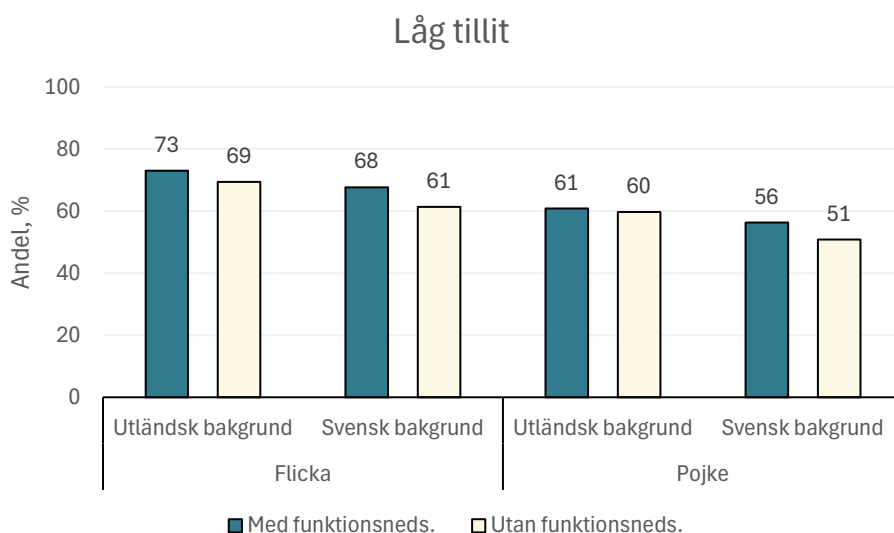
Skillnader framträder även utifrån bakgrund. Bland unga med utländsk bakgrund uppger 65 procent låg tillit medan motsvarande siffra bland de med svensk bakgrund är lägre, 58 procent. När det gäller funktionsnedsättning uppger 63 procent av unga med funktionsnedsättning låg tillit, jämfört med 59 procent bland unga utan funktionsnedsättning.

De intersektionella resultaten förstärker ovan resultat kopplat till bakgrund och funktionsnedsättning. Låg tillit är dessutom vanligare bland flickor än pojkar. Högst nivåer ses bland flickor med funktionsnedsättning och utländsk bakgrund där tre av fyra (73 procent) uppger låg tillit. Detta kan jämföras med gruppen pojkar utan funktionsnedsättning och med svensk bakgrund på 50 procent. Sammantaget visar resultaten att tillit till andra människor generellt är låg och att det samvarierar med flera livsvillkor.

Figur 39: Andel med låg tillit till andra människor utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 40. Andel med låg tillit till andra människor utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Trygghet

Sammanfattning

Resultaten i kapitlet Trygghet visar att en betydande andel av barn och unga i Skåne har utsatts för brott eller kränkningar under det senaste året. Sammantaget uppger närmare var femte elev att de utsatts för minst ett brott, vilket indikerar att otrygghet är en påtaglig del av vardagen för många barn och unga. Samtidigt framträder tydliga skillnader mellan olika grupper.

Genomgående uppvisar transpersoner, inte minst ickebinära, högre nivåer av brottsutsatthet än cispersoner. Detta gäller såväl samlingsmättet för brottsutsatthet som specifika brottstyper såsom allvarliga hot, våld med vårdbehov och oönskade sexuella handlingar. Även funktionsnedsättning är tydligt förknippad med ökad utsatthet. Barn och unga med funktionsnedsättning rapporterar i högre utsträckning att de utsatts för brott jämfört med unga utan funktionsnedsättning. Skillnader kopplade till bakgrund är inte lika vanligt förekommande men förekommer till viss del.

De intersektionella analyserna förstärker bilden av utsatthet i vissa grupper när olika livsvillkor kombineras. Gruppen med funktionsnedsättning tycks utgöra en särskilt sårbar grupp. Och för en del indikatorer, inte minst i kombination med kön, ses i synnerhet mer ogynnsamma nivåer. Ett sådant exempel är att utsättas för oönskad sexuell handling, som visar tydligt högre nivåer för flickor med funktionsnedsättning jämfört med övriga grupper. Sammantaget understryker resultaten vikten av ett förebyggande trygghetsarbete som både inkluderar övergripande insatser, men samtidigt tar hänsyn till särskilt utsatta grupper.

Utsatt för minst ett brott

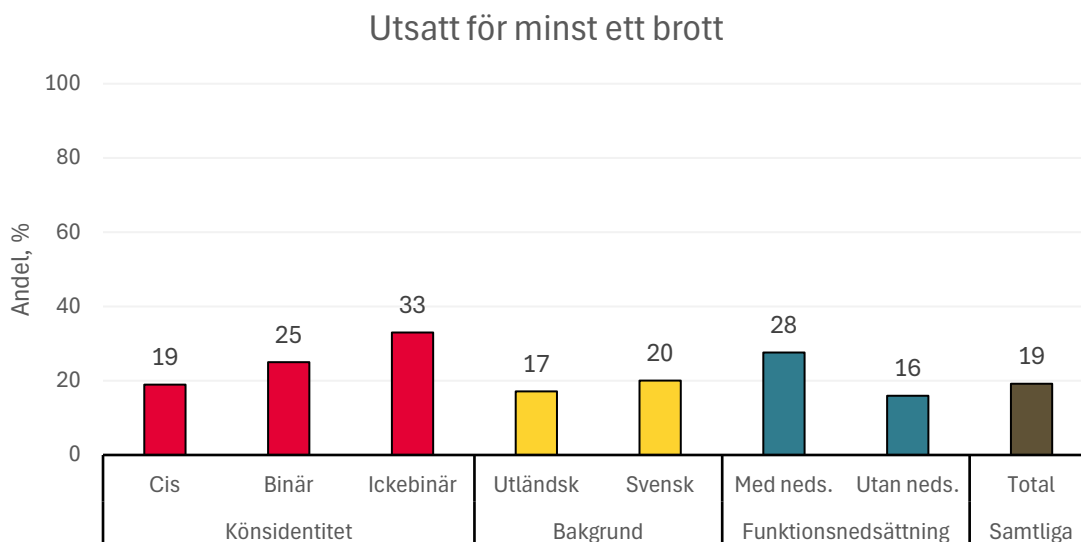
Eleverna fick svara på frågor om de utsatts för olika typer av brott under de senaste 12 månaderna. De brott som ingår är att ha blivit allvarligt hotad, rånad, bestulen, slagen med eller utan vårdbehov samt utsatt för oönskad sexuell handling. Här redovisas andelen som uppgett att de utsatts för minst ett av dessa brott.

Sammantaget uppger en av fem (19 procent) av barn och unga i Skåne att de utsatts för minst ett av dessa brott under det senaste året.

Utifrån könsidentitet framträder tydliga skillnader. Bland cispersoner uppger en av fem (19 procent) att de utsatts för minst ett brott. Bland binära transpersoner är siffran högre, en av fyra (25 procent), och bland ickebinära transpersoner klättrar det ännu högre till en av tre (33 procent).

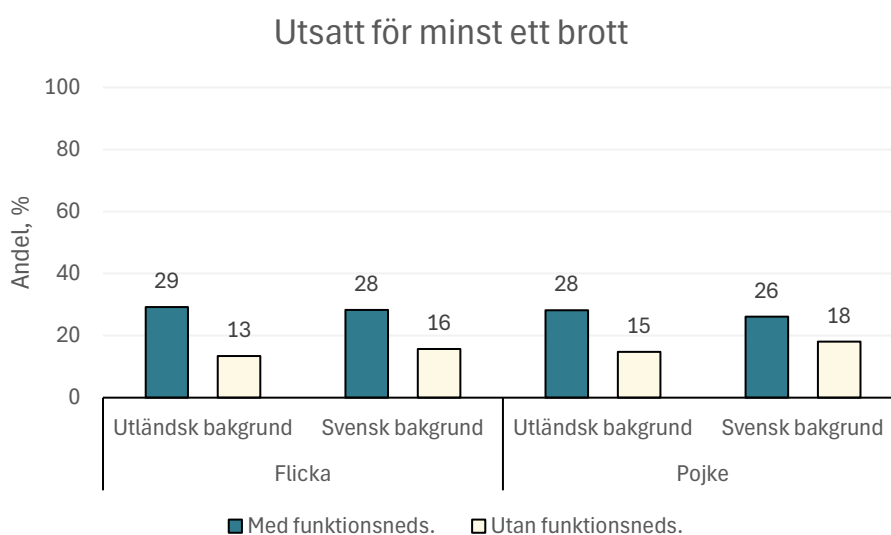
En viss skillnad framträder utifrån bakgrund, då 17 procent bland unga med utländsk bakgrund uppger att de utsatts för minst ett brott, jämfört med 20 procent bland unga med svensk bakgrund. När det gäller funktionsnedsättning är skillnaderna dock tydliga. Bland unga med funktionsnedsättning uppger 28 procent utsatthet för brott, medan motsvarande andel bland unga utan funktionsnedsättning är 16 procent.

De intersektionella resultaten visar att utsatthet för brott är särskilt vanligt bland unga med funktionsnedsättning, oavsett kön och bakgrund. De sammanlagda resultaten visar således att brottsutsatthet är ojämnt fördelade mellan olika grupper av barn och unga i Skåne.

Figur 41: Andel som utsatts för minst ett brott utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 42. Andel som utsatts för minst ett brott utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

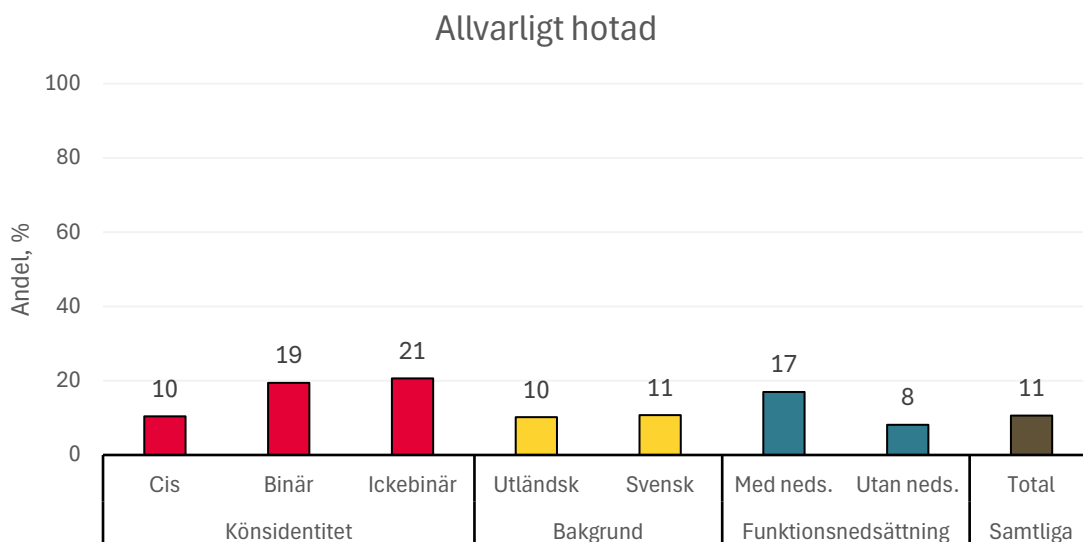
Allvarligt hotad

Att ha blivit allvarligt hotad av en annan person är ett av de specifika brott som ingår i samlingsmåttet ovan. Sammantaget uppger 11 procent av barn och unga i Skåne att de blivit allvarligt hotade under de senaste 12 månaderna. Bakom denna totalnivå framträder tydliga skillnader mellan olika grupper.

Utifrån könsidentitet är andelen som uppger att de blivit allvarligt hotade lägst bland cispersoner, där 10 procent uppger detta. Det kan jämföras med resultaten för transpersoner som för binära uppgår till 19 procent och bland ickebinära till 21 procent. Skillnaderna visar således att utsatthet för hot är dubbelt så vanligt bland transpersoner jämfört med cispersoner.

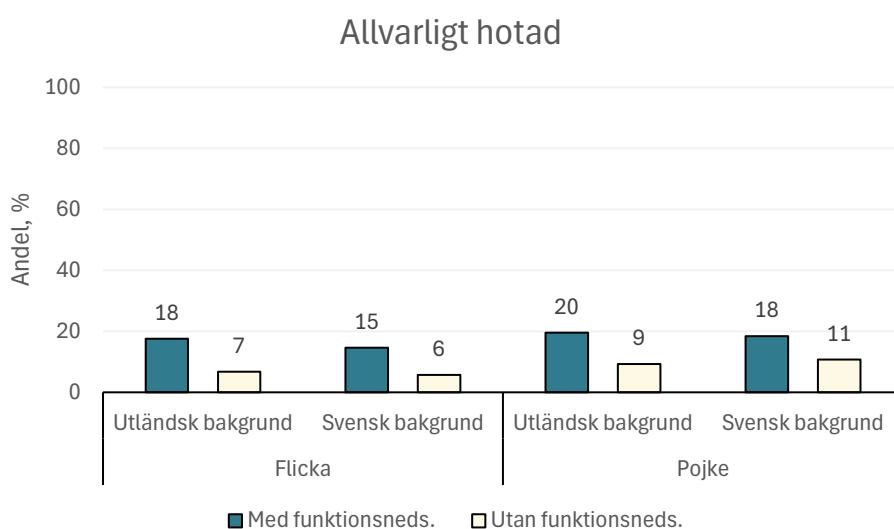
Avseende utländsk respektive svensk bakgrund är det inga direkta skillnader för de som uppgett att de utsatts för allvarliga hot, vilket omkring 1 av 10 uppger. När det gäller funktionsnedsättning är skillnaderna dock uttalade. Bland unga med funktionsnedsättning uppger 17 procent att de blivit allvarligt hotade, jämfört med 8 procent bland unga utan funktionsnedsättning.

De intersektionella resultaten visar att flickor och pojkar med funktionsnedsättning, oavsett bakgrund, i högre grad har utsatts för allvarliga hot (15–20 procent jämfört med 6–11 procent). Sammantaget indikerar resultaten på att vissa grupper är särskilt utsatta för allvarliga hot.

Figur 43: Andel som blivit allvarlig hotade utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 44. Andel som blivit allvarlig hotade utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

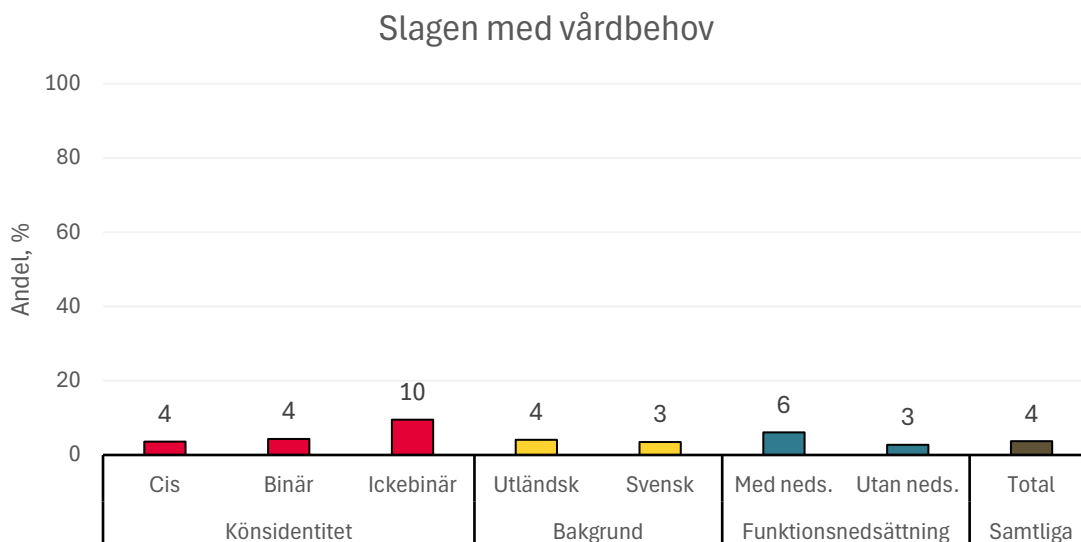
Slagen med vårdbehov

Eleverna fick även svara på om de under de senaste 12 månaderna blivit slagna i sådan omfattning att de behövt söka vård. Sammantaget uppger 4 procent av barn och unga i Skåne att de utsatts för våld med vårdbehov. I vissa grupper är dock andelarna mer än dubbelt så höga.

Utifrån könsidentitet uppger 4 procent av cispersoner att de blivit slagna med vårdbehov. Motsvarande andel bland binära transpersoner är också 4 procent, medan andelen bland ickebinära är högre och uppgår till 10 procent.

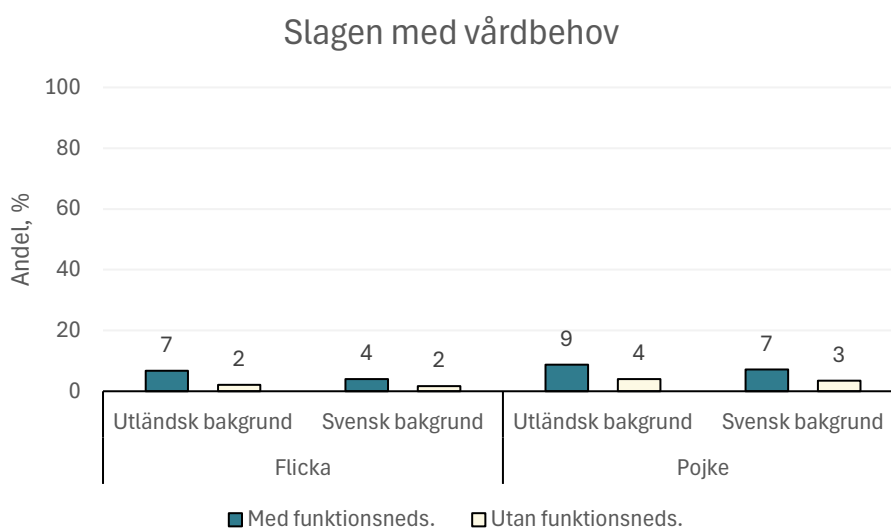
Sett till bakgrund, utländsk och svensk, rapporterar 4 respektive 3 procent att de blivit slagna med vårdbehov. I gruppen med funktionsnedsättning uppger 6 procent att de utsatts för våld med vårdbehov, medan hälften, 3 procent bland unga utan funktionsnedsättning gör motsvarande.

De intersektionella resultaten visar generellt högre nivåer av våldsutsatthet i grupperna med funktionsnedsättning. Det gäller i detta fall främst bland pojkar med utländsk bakgrund (9 procent) följt av flickor med utländsk bakgrund och pojkar med svensk bakgrund (7 procent respektive). Sammantaget visar således resultaten om våld att en del grupper är mer utsatta än andra.

Figur 45: Andel som blivit slagna med vårdbehov utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 46. Andel som blivit slagna med vårdbehov utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

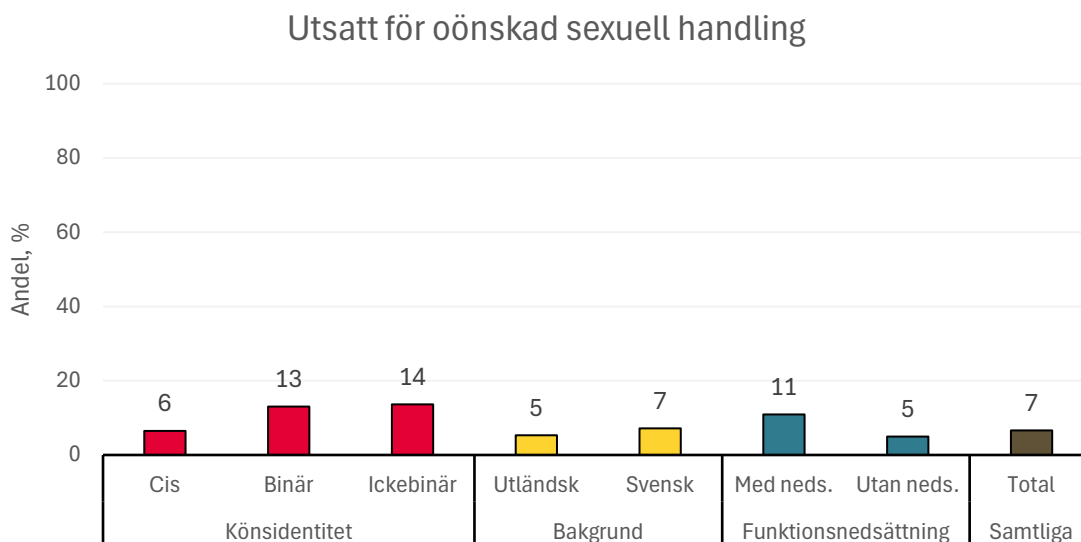
Oönskad sexuell handling

Eleverna fick svara på om de utsatts för oönskad sexuell handling under de senaste 12 månaderna. Totalt sett uppger 7 procent av barn och unga i Skåne att de utsatts för detta, men resultaten skiljer sig tydligt sett till olika grupper.

Bland cispersoner uppger 6 procent att de utsatts för oönskad sexuell handling. Andelarna bland binära transpersoner uppgår till 13 procent och bland ickebinära transpersoner liknande nivåer, 14 procent. Skillnaderna visar att sexuell utsatthet är mer än dubbelt så vanlig bland transpersoner jämfört med cispersoner enligt detta underlag.

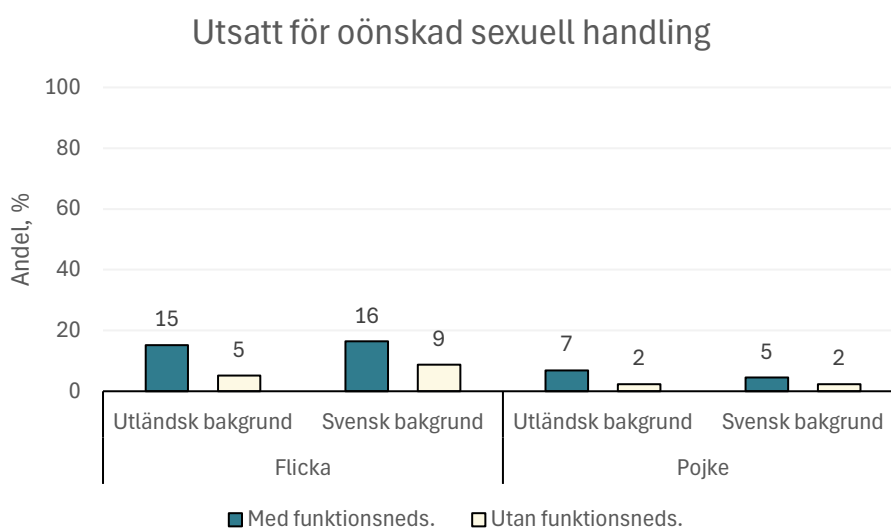
Bland unga med utländsk bakgrund uppger 5 procent att de utsatts för oönskad sexuell handling, medan motsvarande för gruppen med svensk bakgrund är något högre, 7 procent. När det gäller funktionsnedsättning uppger drygt 1 av 10 (11 procent) av unga med funktionsnedsättning att de utsatts för oönskad sexuell handling, jämfört med 1 av 20 (5 procent) bland unga utan funktionsnedsättning.

De intersektionella resultaten visar att flickor med funktionsnedsättning, oavsett bakgrund har särskilt hög utsatthet, vilken uppgår till 15–16 procent. Detta kan jämföras med pojkar utan funktionsnedsättning (oavsett bakgrund) där motsvarande andelar uppgår till 2 procent. De sammantagna resultaten visar tydligt på skillnader mellan grupper för utsatthet av sexuell art.

Figur 47: Andel som utsatts för oönskad sexuell handling utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 48. Andel som utsatts för oönskad sexuell handling utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Skola

Sammanfattning

Resultaten i kapitlet Skola visar att en majoritet av barn och unga i Skåne trivs i skolan, drygt sju av tio, men också att skolupplevelsen varierar tydligt mellan olika grupper. Förekomsten av skolstress är hög och mobbning förekommer för en av tio elever, dock med betydande variationer mellan olika elever. Sammantaget pekar resultaten på att skolan generellt är en positiv arena för många, men att denna inte fungerar lika väl för alla.

Genomgående uppvisar transpersoner sämre utfall för skolrelaterade indikatorer än cispersoner. Dessa grupper rapporterar lägre skoltrivsel, högre skolstress, större svårigheter att vända sig till skolpersonal samt högre förekomst av skolk och mobbning. Även funktionsnedsättning är tydligt förknippad med mindre gynnsamma skolupplevelser, med lägre trivsel, högre stress, skolk och ökad utsatthet för mobbning jämfört med elever utan funktionsnedsättning. Skillnader kopplat till bakgrund är färre, men framträder för upplevelsen av att kunna vända sig till skolpersonal och skolstress, för vilka gruppen med utländsk bakgrund har mer positiva resultat än de med svensk bakgrund.

De intersektionella analyserna visar på ytterligare ojämlikheter när flera livsvillkor sammanfaller. Sammantaget understryker resultaten vikten av en skolmiljö som behöver vara trygg och ge stöd åt elever generellt men också med särskilt fokus på grupper med sämre förutsättningar.

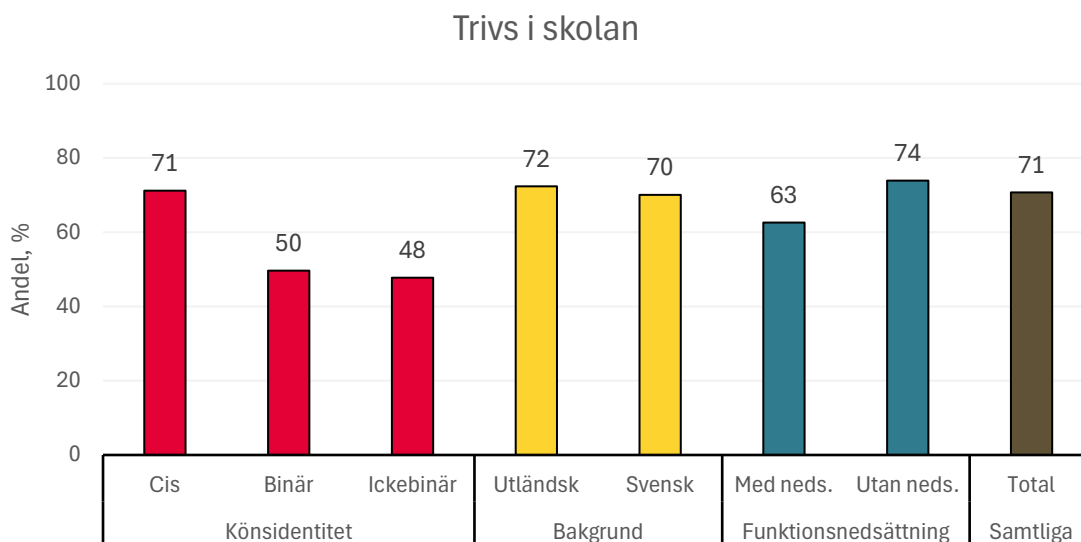
Trivs i skolan

De elever som svarade ”Mycket bra” eller ”Bra” på frågan ”Hur trivs du i skolan?” redovisas här som att de trivs i skolan. Sammantaget uppger 71 procent av barn och unga i Skåne att de trivs i skolan. Det innebär att en majoritet tycks ha en positiv upplevelse av skolan, men samtidigt att närmare tre av tio inte har en lika positiv upplevelse.

Utifrån könsidentitet framträder tydliga skillnader. Bland cispersoner uppger 71 procent att de trivs i skolan. Bland binära och icke binära transpersoner är andelen betydligt lägre där endast hälften uppger att de trivs bra i skolan, 50 respektive 48 procent.

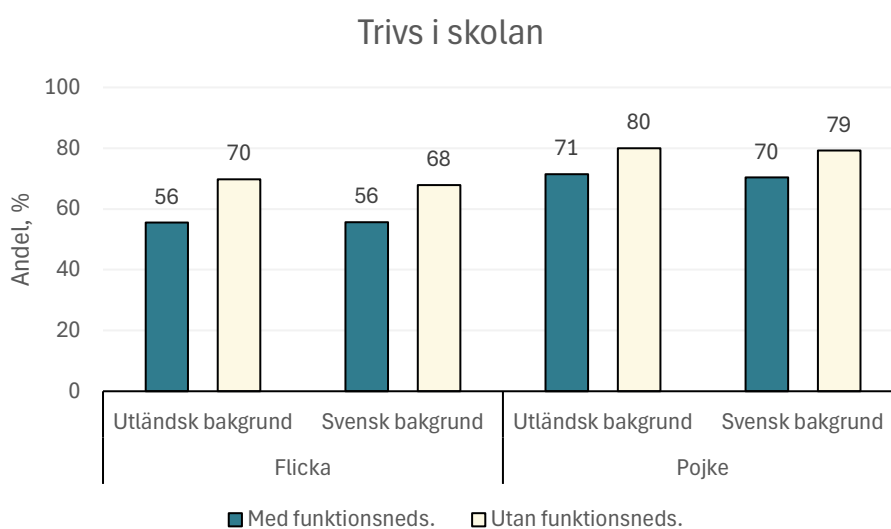
Ingen tydlig skillnad framträder utifrån bakgrund. Bland unga med utländsk bakgrund uppger 72 procent att de trivs i skolan, jämfört med 70 procent bland unga med svensk bakgrund. När det gäller funktionsnedsättning är skillnaderna mer uttalade. Bland unga med funktionsnedsättning uppger 63 procent att de trivs i skolan, medan motsvarande andel bland unga utan funktionsnedsättning är högre, 74 procent.

De intersektionella resultaten visar att flickor och i synnerhet flickor med funktionsnedsättning genomgående rapporterar lägre skoltrivsel än andra grupper. I denna grupp av flickor, vilket gäller oavsett bakgrund, rapporterar endast drygt hälften (56 procent) att de trivs i skolan, medan åtta av tio pojkar utan funktionsnedsättning gör det (79–80 procent).

Figur 49: Andel som trivs bra i skolan utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 50. Andel som trivs bra i skolan utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

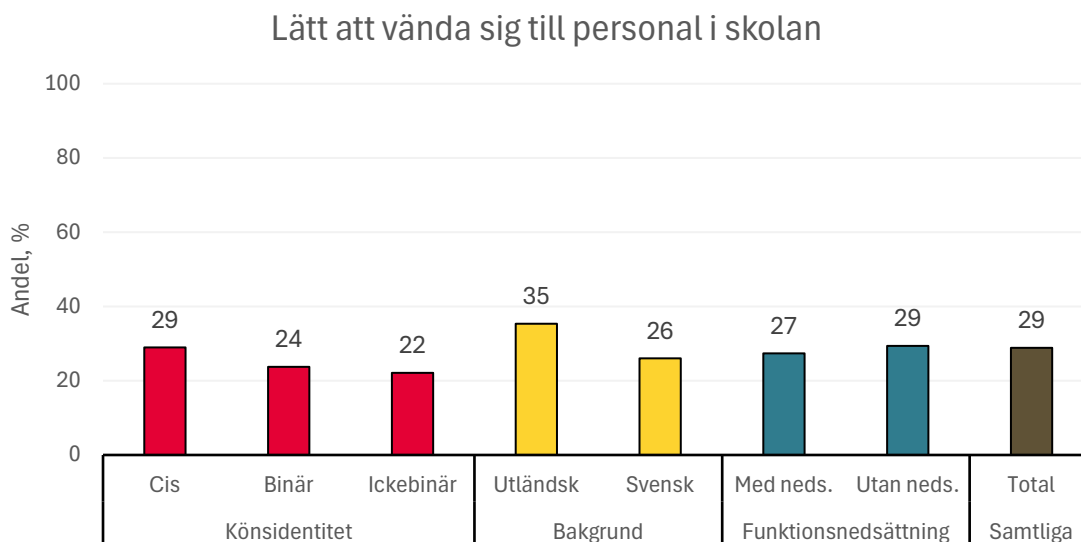
Lätt att vända sig till personal på skolan

Eleverna fick svara på hur lätt de upplever att det är att vända sig till personal på skolan, såsom lärare eller personal inom elevhälsan, vid problem eller om de vill prata med någon. Sammantaget uppger 29 procent av barn och unga i Skåne att det är mycket eller ganska lätt att vända sig till personal på skolan.

Bland cispersoner uppger 29 procent att det är lätt att vända sig till skolpersonal. Bland binära transpersoner är andelen lägre, 24 procent, och bland ickebinära transpersoner 22 procent. Skillnaderna indikerar att tillgången till vuxenstöd i skolan upplevs som mer begränsad bland transpersoner.

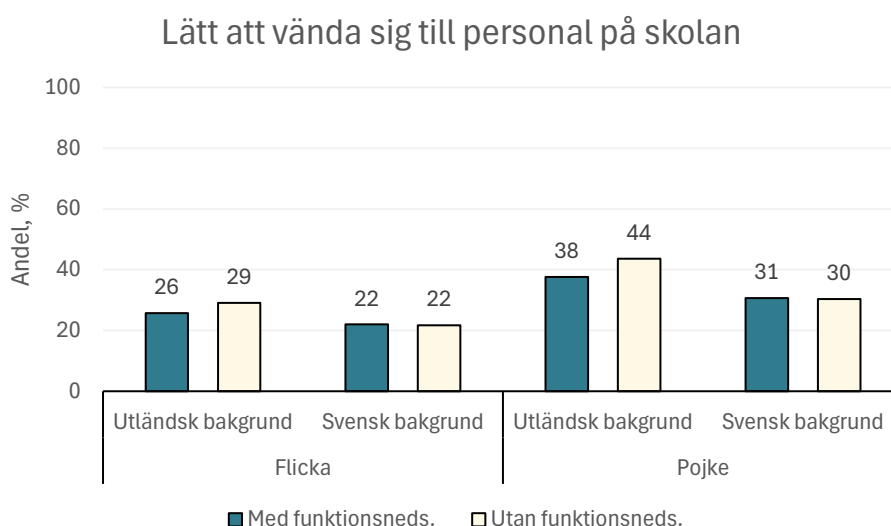
Skillnader är mest markanta utifrån bakgrund. Bland unga med utländsk bakgrund uppger 35 procent att det är lätt att vända sig till personal på skolan, jämfört med 26 procent bland unga med svensk bakgrund. När det gäller funktionsnedsättning, där skillnaderna i andra fall är ganska tydliga, så är skillnaderna i detta fall väldigt blygsamma, 27 procent av unga med funktionsnedsättning uppger att det är lätt, medan motsvarande andel bland unga utan funktionsnedsättning är 29 procent.

De intersektionella resultaten visar generellt lägre andelar för flickor än pojkar och bland de med svensk jämfört med utländsk bakgrund. Allra lägst siffror återfinns bland flickor med svensk bakgrund (oavsett funktionsnedsättning) där 22 procent uppger att det är lätt att vända sig till vuxna på skolan. Bland pojkar med utländsk bakgrund och utan funktionsnedsättningar är andelarna som högst, dubbelt så hög, 44 procent. Sammantaget visar resultaten att oavsett grupp, är det en minoritet som upplever det som lätt att vända sig till skolpersonal, men att nivåerna varierar mellan grupper.

Figur 51: Andel som tycker det är lätt att vända sig till personal på skolan utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 52. Andel som tycker det är lätt att vända sig till personal på skolan utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

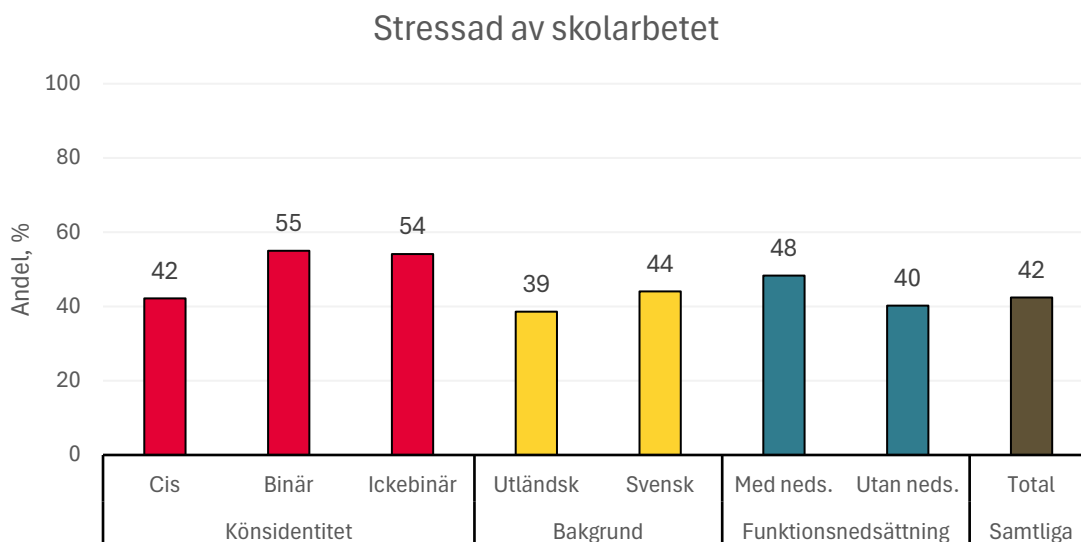
Stressad av skolarbetet

Eleverna fick svara på om de känner sig stressade av sitt skolarbete. Här redovisas de som uppgett att de är mycket eller ganska mycket stressade. Sammantaget uppger 42 procent av barn och unga i Skåne att de är stressade av sitt skolarbete, det vill säga ett ganska vanligt inslag i skolvardagen för en stor andel elever.

Utifrån könsidentitet framträder tydliga skillnader. Bland cispersoner uppger 42 procent att de är stressade av skolarbetet. Bland binära transpersoner är andelen högre, 55 procent och bland ickebinära transpersoner motsvarande, 54 procent. Skillnaderna indikerar således att skolstress är mer utbredd bland unga trans-jämfört med cispersoner.

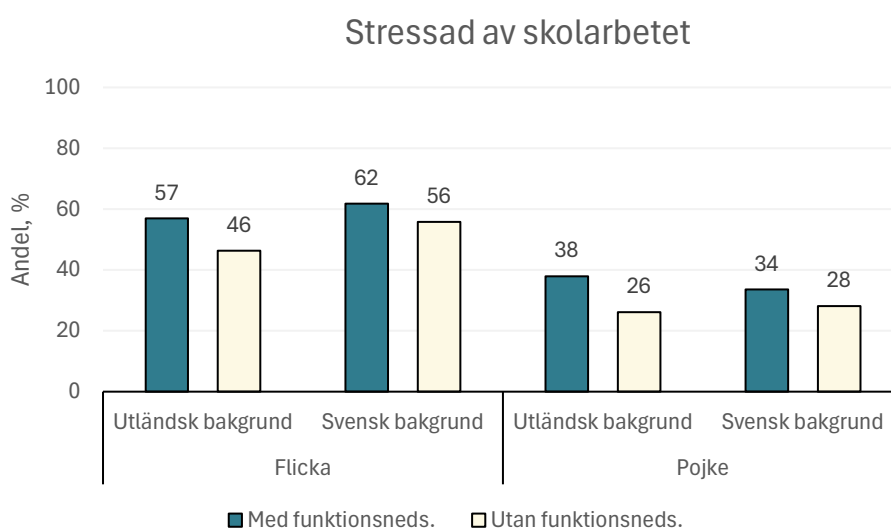
Skillnader framträder även utifrån bakgrund. Bland unga med utländsk bakgrund uppger 39 procent skolstress, medan siffran är lite högre bland de med svensk bakgrund, 44 procent. När det gäller funktionsnedsättning ses också skillnader då nästan hälften, 48 procent av unga med funktionsnedsättning uppger att de är stressade av skolarbetet, medan motsvarande andel bland unga utan funktionsnedsättning är lägre, 40 procent.

De intersektionella resultaten visar generellt högre andelar med skolstress i grupperna med funktionsnedsättning jämfört med motsvarande grupper utan funktionsnedsättning. Mest tydligt framgår dock att flickor i högre grad än pojkar rapporterar skolstress oavsett funktionsnedsättning och bakgrund. Allra högst andelar återfinns bland flickor med funktionsnedsättning och svensk bakgrund (62 procent), vilket är mer än dubbelt så högt än vad pojkar utan funktionsnedsättning uppger (26–28 procent).

Figur 53: Andel som känner sig stressade av skolarbetet utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 54. Andel som känner sig stressade av skolarbetet utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

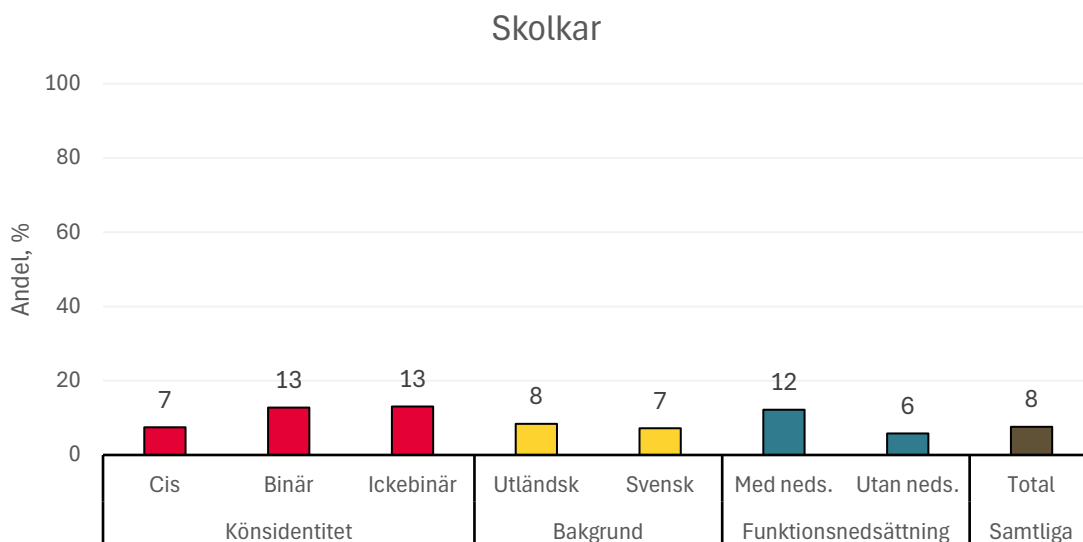
Skolkar

Skolk definieras här som att vara borta från lektioner eller andra obligatoriska moment i skolan utan giltig anledning, mer än en gång i månaden. Sammantaget uppger 8 procent av barn och unga i Skåne att de skolkar i denna omfattning. Även om majoriteten inte skolkar regelbundet, gör alltså närmare en av tio det och det finns dessutom tydliga skillnader mellan olika grupper.

Bland cispersoner uppger 7 procent att de skolkar, medan andelarna är nästan dubbelt så höga bland binära och ickebinära transpersoner (13 procent respektive).

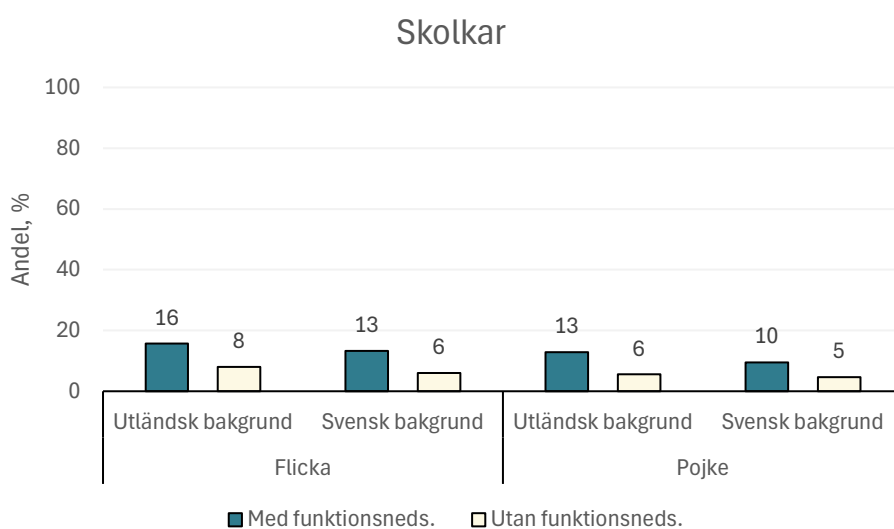
Sett till bakgrund är det inga direkta skillnader vad gäller skolk. Bland unga med utländsk bakgrund uppger 8 procent att de skolkar mer än en gång i månaden, jämfört med 7 procent bland unga med svensk bakgrund. Däremot är det dubbelt så vanligt att elever med funktionsnedsättning uppger att de skolkar (12 procent) än de utan funktionsnedsättning (6 procent).

De intersektionella resultaten visar generellt på högre andelar som uppger skolk i grupperna med funktionsnedsättning än utan. Det gäller oavsett kön och bakgrund. Allra högst andelar ses dock bland flickor med funktionsnedsättning och utländsk bakgrund (16 procent), följt av flickor med svensk bakgrund och pojkar med utländsk bakgrund (13 procent) samt pojkar med svensk bakgrund (10 procent). För grupperna utan funktionsnedsättning ligger andelarna mellan 5 och 8 procent.

Figur 55: Andel som skolkat mer än en gång i månaden utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 56. Andel som skolkat mer än en gång i månaden utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

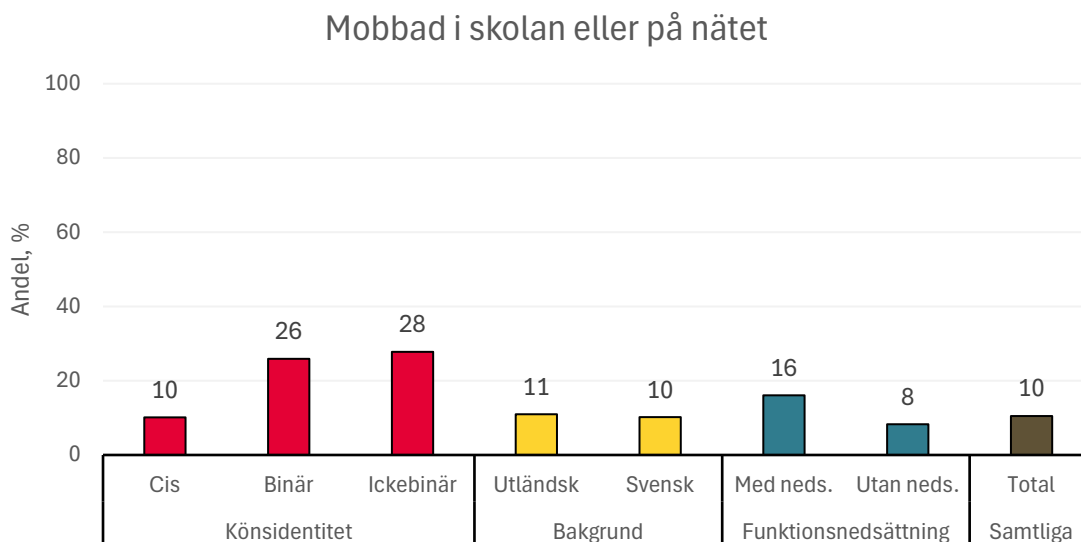
Mobbad i skolan eller på nätet

Elever som uppgett att de blivit mobbade i skolan eller på nätet minst två till tre gånger per månad redovisas här som att ha blivit mobbad. Sammantaget uppger 10 procent av barn och unga i Skåne att de utsatts för mobbning, vilket innebär att mobbning fortsatt är ett problem för en del elever. Dessutom ses stora skillnader mellan grupper.

Utifrån könsidentitet framträder mycket tydliga skillnader. Bland cispersoner uppger 10 procent att de blivit mobbade. Bland binära transpersoner är andelen betydligt högre, 26 procent och bland ickebinära transpersoner 28 procent. Skillnaderna visar alltså att ha blivit utsatt för mobbning är avsevärt vanligare bland transpersoner än cispersoner.

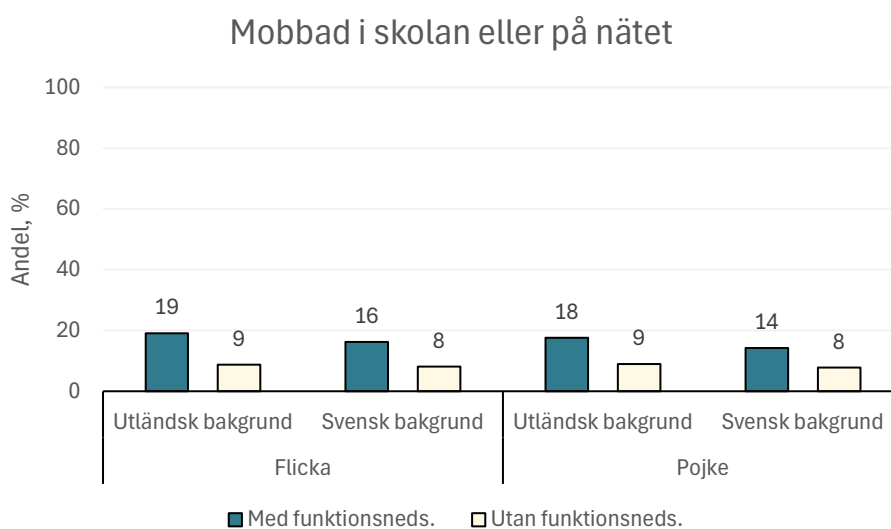
Utifrån bakgrund ses inga direkta skillnader för grupperna med utländsk respektive svensk bakgrund, där cirka en av tio uppger att de utsatts för mobbning i ovan omfattning. Skillnader framträder dock tydligt utifrån funktionsnedsättning. Bland unga med funktionsnedsättning uppger 16 procent mobbning, jämfört med hälften, 8 procent bland unga utan funktionsnedsättning.

De intersektionella resultaten visar vidare att de med funktionsnedsättning tycks särskilt utsatta för mobbning, oavsett kön och bakgrund. Mobbning är ungefär dubbelt så vanligt i dessa grupper jämfört med motsvarande grupper utan funktionsnedsättningar. Sammantaget visar resultaten att mobbning i skolan och på nätet har en tydlig koppling till livsvillkor.

Figur 57: Andel som blivit mobbad i skolan eller på nätet utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 58. Andel som blivit mobbad i skolan eller på nätet utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Fritid

Sammanfattning

Resultaten i kapitlet Fritid visar att en stor majoritet av barn och unga i Skåne trivs på sin fritid. Samtidigt framträder tydliga skillnader mellan olika grupper. Fritiden är en viktig arena för gemenskap och meningsfulla aktiviteter, men resultaten indikerar att dessa möjligheter är ojämnt fördelade.

Genomgående uppger cispersoner högre trivsel på fritiden än transpersoner. Även funktionsnedsättning är förknippat med skillnader i trivsel, då unga med funktionsnedsättning i lägre utsträckning upplever att de trivs på sin fritid jämfört med unga utan funktionsnedsättning.

När det gäller deltagande i föreningar, organisationer eller klubbar deltar närmare två tredjedelar av barn och unga totalt sett. Deltagandet är dock lägre bland unga med utländsk bakgrund samt bland vissa grupper av transpersoner. Även unga med funktionsnedsättning deltar i något lägre utsträckning i organiserade fritidsaktiviteter.

De intersektionella analyserna visar att ojämlikheter förstärks när flera livsvillkor sammanfaller. Exempelvis flickor med utländsk bakgrund uppger i lägst grad trivsel på fritiden och också lägst deltagande i organiserade fritidsaktiviteter jämfört med övriga grupper. Sammantaget understryker resultaten vikten av ett inkluderande och jämlikhetsinriktat arbete som säkerställer att alla barn och unga har tillgång till en meningsfull fritid.

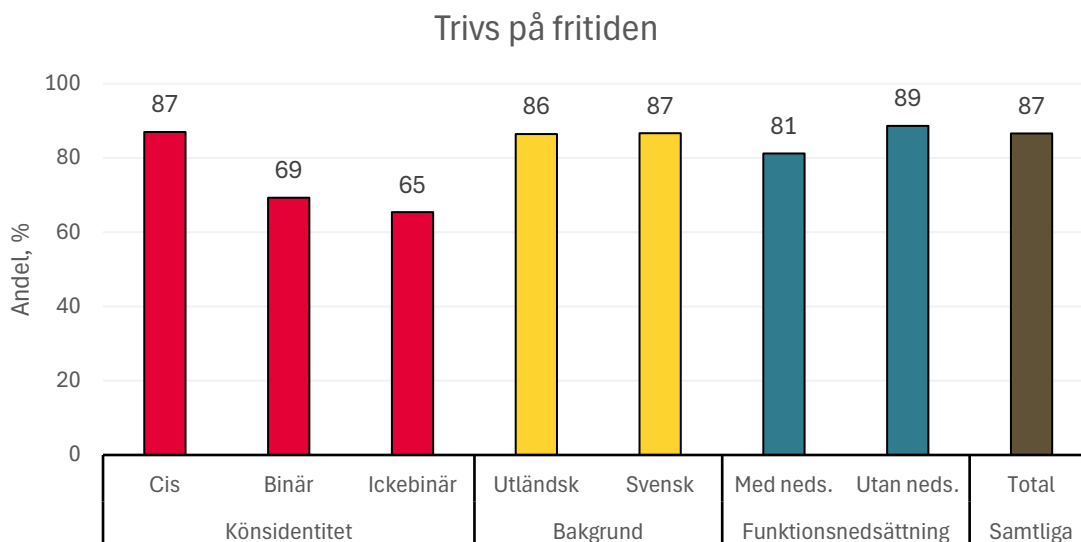
Trivs på fritiden

De elever som svarade ”Mycket bra” eller ”Bra” på frågan ”Hur trivs du på din fritid?” redovisas här som att de trivs på fritiden. Sammantaget uppger 87 procent av barn och unga i Skåne att de trivs på sin fritid. Det indikerar att fritiden, för de allra flesta är en positiv del av vardagen. Samtidigt finns det grupper som i betydligt lägre utsträckning än andra upplever trivsel på fritiden.

Utifrån könsidentitet framträder tydliga olikheter. Bland cispersoner uppger 87 procent att de trivs på fritiden. Bland binära transpersoner är andelen lägre, 69 procent och bland ickebinära ännu något lägre, 65 procent.

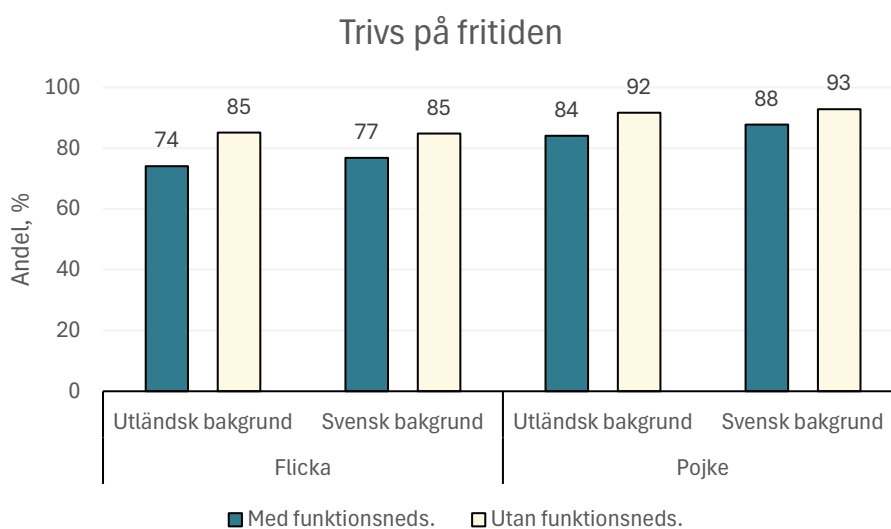
Trivsel på fritiden sett till bakgrund är jämnt fördelad mellan barn och unga med utländsk respektive svensk bakgrund (86 jämfört med 87 procent). Skillnader framträder dock utifrån funktionsnedsättning, där 81 procent av unga med funktionsnedsättning uppger trivsel, medan motsvarande andel bland unga utan funktionsnedsättning är högre, 89 procent.

De intersektionella resultaten visar generellt lägre nivåer av trivsel bland grupperna med funktionsnedsättning än motsvarande grupper utan. Samt att andelarna generellt är lägre bland flickor än pojkar. Inom vissa grupper ses även en mindre variation sett till bakgrund. Den totala variationen mellan grupperna uppgår till 19 procentenhet, som lägst på 74 procent bland flickor med funktionsnedsättning och utländsk bakgrund, till 93 procent bland pojkar utan funktionsnedsättning och med svensk bakgrund. Sammantaget visar resultaten att även om fritiden generellt upplevs positivt, är trivseln ojämnt fördelad mellan olika grupper av barn och unga.

Figur 59: Andel som trivs på fritiden utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 60. Andel som trivs på fritiden utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

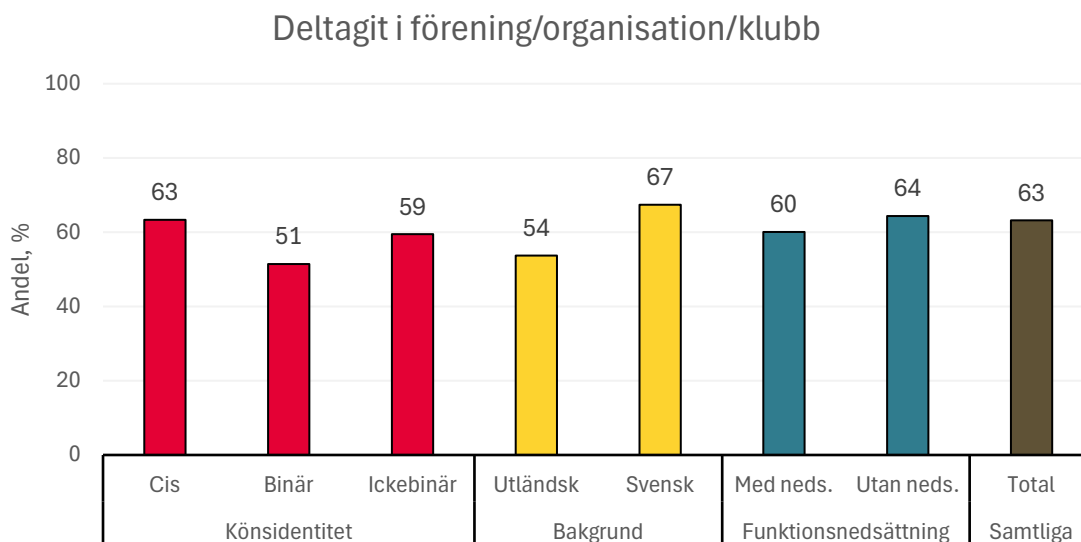
Deltagit förening, organisation, klubb

Eleverna fick svara på om de deltagit i någon förening, organisation eller klubb, exempelvis idrottsförening, kulturskola eller annan organiserad verksamhet, under de senaste 12 månaderna. Här redovisas andelen som svarat jakande på frågan. Sammantaget uppger 63 procent av barn och unga i Skåne att de deltagit i någon organiserad fritidsverksamhet under det senaste året.

Bland cispersoner uppger 63 procent att de deltagit i förening eller organisation. Bland binära transpersoner är andelen lägre, 51 procent, medan andelen bland ickebinära transpersoner är 59 procent. Skillnaderna visar således att deltagande i organiserad fritid skiljer sig åt mellan grupperna.

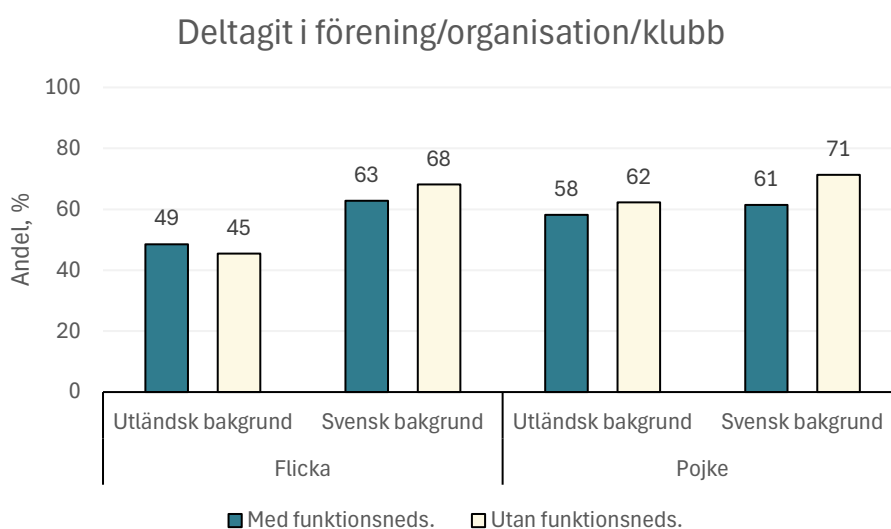
Skillnader framträder även utifrån bakgrund. Bland unga med utländsk bakgrund uppger drygt hälften, 54 procent deltagande i förening eller organisation, medan en högre andel unga med svensk bakgrund, 67 procent gör det samma. En något lägre andel unga med än utan funktionsnedsättning (60 jämfört med 64 procent) procent uppger deltagande i organiserad fritid.

De intersektionella resultaten visar på särskilt låga nivåer bland framför allt flickor med utländsk bakgrund, både de med och utan funktionsnedsättning, där färre än hälften deltagit i den här typen av fritidsaktiviteter. Pojkar utan funktionsnedsättning och med svensk bakgrund ligger mer än 20 procentenheter högre (på 71 procent). Sammantaget visar resultaten att deltagandet i organiserade fritidsaktiviteter varierar mellan grupper, vilket har betydelse för jämlika villkor för en meningsfull fritid.

Figur 61: Andel som deltagit i förening, organisation eller klubb utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 62. Andel som deltagit i förening, organisation eller klubb utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

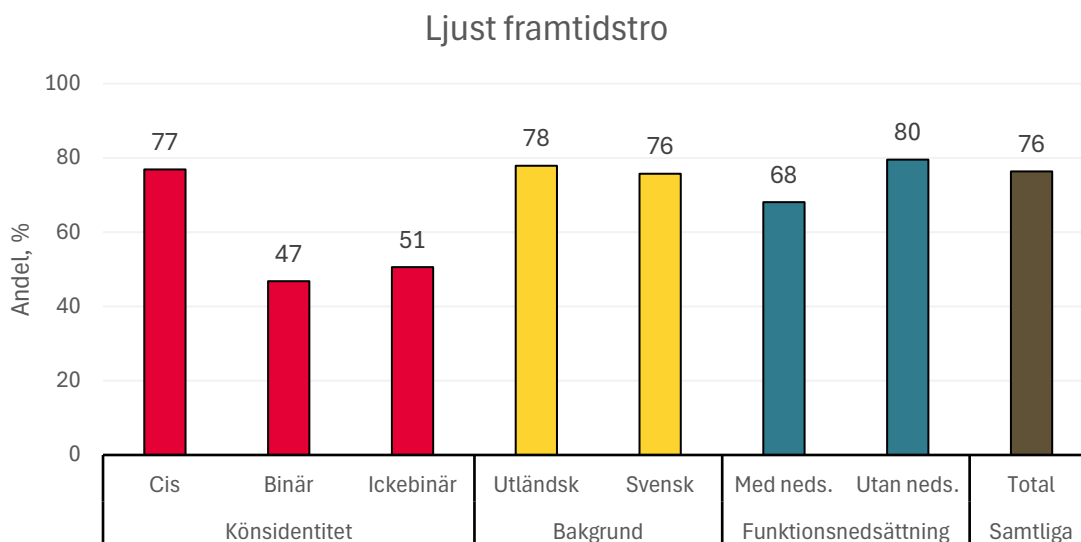
Framtidstro

De elever som svarat ”Jag ser mycket ljust på framtiden” eller ”Jag ser ganska ljust på framtiden” på frågan ”Hur ser du på framtiden för din personliga del?” redovisas här som att ha en ljus framtidstro. Sammantaget uppger en klar majoritet, 76 procent att de ser ljust på sin framtid, men det innebär samtidigt att närmare en fjärdedel inte gör det, och det finns väl synliga skillnader mellan olika grupper.

Utifrån könsidentitet framträder tydliga olikheter. Bland cispersoner uppger fler än tre av fyra (77 procent) en ljus framtidstro. Bland binära- och icke binära transpersoner är det i stället enbart omkring hälften (47 respektive 51 procent) som upplever sin framtid som ljus.

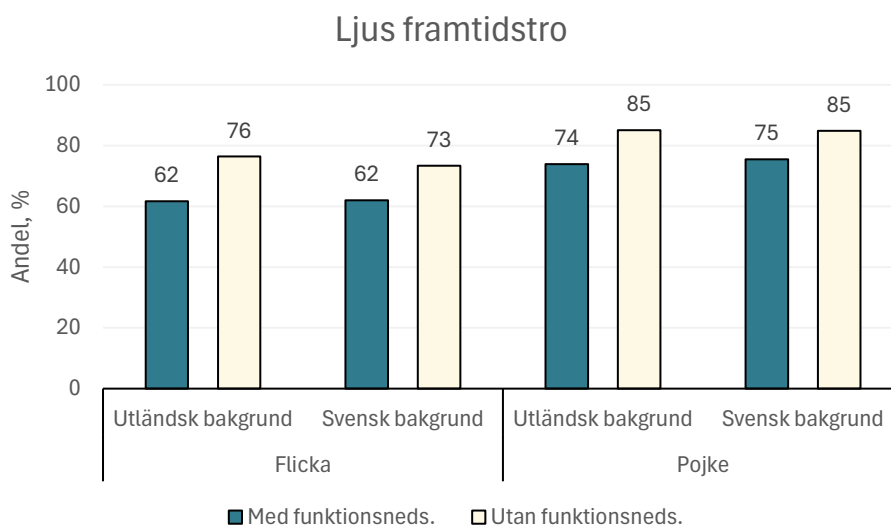
Det är inga direkta skillnader utifrån bakgrund vad gäller ljus framtidstro, då andelen för unga med utländsk bakgrund uppgår 78 procent, jämfört med 76 procent bland de med svensk bakgrund. När det gäller funktionsnedsättning är skillnaderna däremot desto tydligare. Bland unga med funktionsnedsättning uppger 68 procent en ljus framtidstro, medan motsvarande för unga utan funktionsnedsättning uppgår till 80 procent.

De intersektionella resultaten visar att det i gruppen med funktionsnedsättning generellt är lägre andelar med ljus framtidstro, oavsett kön och bakgrund. Andelarna är dock särskilt låg bland flickor med funktionsnedsättning, 62 procent. Det kan jämföras med pojkar utan funktionsnedsättning där 85 procent uppger det samma. Sammantaget visar resultaten således att framtidstro är ojämnt fördelad och nära kopplad till flera samverkande livsvillkor.

Figur 63: Andel med ljus framtidstro utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och totalen.

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Figur 64. Andel med ljus framtidstro utifrån intersektionalitet av kön, bakgrund och funktionsnedsättning

Källa: Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2024, Region Skåne

Diskussion

Enligt det svenska folkhälsopolitiska målet ska samhället skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen². I Sverige finns dessutom Diskrimineringslagen med avsikt att motverka diskriminering samt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder³. Barn och ungas rättigheter regleras därutöver i Barnkonventionens⁴ 54 artiklar, varav fyra ses som grundprinciper:

- Alla barn har samma rättigheter och lika värde (artikel 2)
- Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn (artikel 3)
- Alla barn har rätt till liv och utveckling (artikel 6)
- Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad (artikel 12)

För att kunna arbeta mot en god och jämlik hälsa i hela befolkningen behöver vi undersöka hur hälsan och dess bestämningsfaktorer ser ut och skiljer sig mellan olika grupper. Syftet med den här rapporten var att belysa hur barns och ungas hälsa och dess bestämningsfaktorer ser ut utifrån könsidentitet, bakgrund, funktionsnedsättning och intersektionalitet. Resultaten pekar på tydliga och systematiska skillnader. Merparten av dessa skillnader är påverkbara vilket innebär att vi med rätt fokus och resurser kan minska dessa och öka förutsättningar till en god hälsa och välbefinnande för alla.

Vad gäller könsidentitet speglar våra resultat det vi sett i våra tidigare upplagor av Folkhälsoenkät barn och unga i Skåne 2016⁵ och 2022⁶, nämligen att cispersoner i högre grad än transpersoner skattar sin hälsa som god, och generellt påvisar mer positiva resultat. Även andra undersökningar och

² Nationellt folkhälsomål och målområden — Folkhälsomyndigheten

³ Sverige. (2008). Diskrimineringslag (2008:567). Sveriges riksdag.

⁴ Sverige. (2018). Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Sveriges riksdag.

⁵ Ungas hälsa utifrån könsidentitet, region Skåne 2018

⁶ Statistikbilaga hälsa utifrån könsidentitet, Region Skåne 2021

forskningsstudier har visat att unga transpersoner i högre grad rapporterar psykisk ohälsa och utsatthet jämfört med jämnåriga cispersoner^{7 8 9}.

Vi har även i en tidigare rapport¹⁰ uppmärksammat barn och unga med funktionsnedsättning, vilken i likhet med denna rapports resultat också visat på skillnader mellan de med-, respektive utan funktionsnedsättning, till nackdel för de med funktionsnedsättning. Liknande resultat ses även i en rapport från Folkhälsomyndigheten som visar lägre självskattad hälsa och skoltrivsel samt högre skolstress, mobbning och ohälsosamma levnadsvanor bland barn och unga med funktionsnedsättning, jämfört med de utan¹¹.

Medan könsidentitet och funktionsnedsättning visar relativt entydiga mönster så varierar resultaten desto mer utifrån bakgrund. För flera utfall är skillnaderna obefintliga mellan grupperna medan vissa utfall är till fördel för gruppen med svensk bakgrund och andra för gruppen med utländsk bakgrund. Eftersom vi har använt oss av SCB:s gruppindelning, vilken inte tar hänsyn till immigrationsorsak, ursprungsland eller hur lång tid som levts i Sverige, så är gruppen "utländsk" väldigt heterogen vilket delvis kan förklara de spretiga resultaten. En förklaring till att gruppen med utländsk bakgrund uppvisar sämre utfall kan ses i relation till i de socioekonomiska

⁷ Holt, M.K., Parodi, K.B., Elgar, F.J. et al. Identifying protective factors for gender diverse adolescents' mental health. *npj Mental Health Res* **2**, 10 (2023). <https://doi.org/10.1038/s44184-023-00029-8>

⁸ Reisner, S. L., Veters, R., Leclerc, M., Zaslow, S., Wolfrum, S., Shumer, D., & Mimiaga, M. J. Mental health of transgender youth in care at an adolescent urban community health center: a matched retrospective cohort study. *The Journal of adolescent health: official publication of the Society for Adolescent Medicine*, **56** 3 (2015). <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2014.10.264>

⁹ Folkhälsomyndigheten, 2015; Folkhälsomyndigheten (2015) Hälsan och hälsans bestämningsfaktorer för transpersoner - en rapport om hälsoläget bland transpersoner i Sverige. Artikelnummer: 15038. Hämtad 2026-02-26.

¹⁰ Hälsa bland barn och unga med funktionsnedsättning, Region Skåne 2018

¹¹ Barn med funktionsnedsättning – livsvillkor, levnadsvanor och hälsa, Folkhälsomyndigheten, 2023

utmaningar som finns. Enligt en rapport från Rädda barnen har till exempel två tredjedelar av de barn som bor i ett ekonomiskt utsatt hushåll utländsk bakgrund¹². Det finns även studier som visat på mer positiva hälsoutfall för de med utländsk bakgrund, med mer fördelaktiga levnadsvanor avseende alkoholkonsumtion, rökning, matvanor och fysisk aktivitet, dock med variationer beroende på bland annat ursprungsland¹³. Även kulturella referensramar skulle kunna vara en¹⁴, förklaring variationen i resultaten.

En övergripande förklaringsmodell för skillnader i hälsa och dess bestämningsfaktorer i denna rapport kan sannolikt även kopplas till minoritetsstress¹⁵. Tonåren är en period då identitet och tillhörighet är särskilt betydelsefullt och inte minst bland unga som tillhör minoritetsgrupper, där stödjande och inkluderande miljöer är av särskilt vikt.

Ur ett folkhälsoperspektiv innebär detta sammantaget att insatser för att främja hälsa och förebygga ohälsa inte enbart behöver vara strukturella och universella, utan också proportionerliga efter behov. Och behoven kan variera utifrån olika grupper av ungdomar. Genom att minska diskriminering, stärka inkludering och förbättra uppväxtvillkoren kan samhället minska hälsoklyftor mellan grupper av barn och unga och nå en mer jämlik hälsa i befolkningen.

¹² En Ny Verklighet – Rädda Barnens barnfattighetsrapport Sverige (2025) | Save the Children's Resource Centre

¹³ Czaderny, K. Health-related lifestyle behaviours and healthcare utilisation among adolescent immigrants in Europe. CMS **13**, 18 (2025). <https://doi.org/10.1186/s40878-025-00435-1>

¹⁴ Barker, D., Caldeborg, A., Quennerstedt, M., Varea, V. How young migrants perceive school health education in Sweden. Health education research vol. **40**, 3 (2025). <https://doi.org/10.1093/her/cyaf012>

¹⁵ Om minoritetsstress - Forum för levande historia

Om undersökningen

Region Skåne genomför regelbundet två folkhälsoundersökningar, *Folkhälsoenkät Skåne* som riktar sig till den vuxna befolkningen (16+ år) och *Folkhälsoenkät barn och unga Skåne* som riktar sig till elever i årskurs 6, årskurs 9 och gymnasiet år 2. Underlaget i denna rapport är baserat på *Folkhälsoenkät barn och unga Skåne 2024* där 562 av Skånes skolor och cirka 32 000 elever deltog.

Vill du veta mer om undersökningarna eller ta del av andra resultat, besök oss gärna på:

[Folkhälsoanalys - Utveckling Skåne](#)